

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

THE RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP CHARACTERISTICS
OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE PROCEDURES OF
INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN SCHOOLS UNDER
BURIRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

วิทยานิพนธ์

ของ

ไพโรจน์ ทำเรือลักษณะ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์
ของนายไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันทะเคียน)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออง ภู่งาม)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ)

.....กรรมการสอบ
(ดร. สุรัชย์ ปิยานุกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง)

วันที่.....เดือน 17 ตุลาคม 2552 พ.ศ. 2552

ชื่อเรื่อง	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 4		
ผู้วิจัย	ไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ		
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเทียน	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออง ภูเงิน	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนุริรัมย์	ปีที่พิมพ์	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 4 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 136 คน ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open Form) แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.950 - 7.656 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9851 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์
กันทางบวกอยู่ในระดับมาก

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ
การปฏิบัติคนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในและนอกโรงเรียน ในเรื่องการครองตน ครองคน ครองงาน
บริหารแบบยึดหยุ่นไม่เคร่งครัดจนเกินไป วางตัวให้เหมาะสมน่าับถือให้ความเป็นกันเองแบบ
พี่น้อง และผู้บริหารมีความจริงใจกับครู ไม่หวังแต่ความก้าวหน้าของตนเพียงอย่างเดียว

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรียา
Buriram Rajabhat University

TITLE The Relationship between Leadership Characteristics of School Administrators and the Procedures of Internal Quality Assurance in Schools under Buriram Educational Service Area Office 4

AUTHOR Pairoj Tharualak

ADVISORS Associate Professor Prasit Suwannarak Thesis Advisor
Assistant Professor Prakrit Chantakien Co-advisor
Assistant Professor La-ong Phu-ngoen Co-advisor

DEGREE Master of Education **MAJOR** Educational Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2009

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and find out the relationship between leadership characteristics of school administrators and the procedures of internal quality assurance in schools under Buriram Educational Service Area Office 4. The samples were 136 school administrators, selected through the Table of Krejcie & Morgan and stratified random sampling, respectively. The research instrument was a set of questionnaires consisting of 3 parts: check list, rating scale and open form. Its discrimination value was at 1.950 - 7.656, and its reliability was at .9851. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson product moment correlation coefficient. The significant difference was set at .05. The results were as follows:

1. The leadership characteristics of school administrators as perceived by school administrators as a whole and in each aspect were at high levels.
2. The procedures of internal quality assurance as perceived by school administrator as a whole and in each aspect were at high levels.
3. The relationship between leadership characteristics of school administrators and the procedures of internal quality assurance as a whole was a high positive correlation.
4. Some suggestions about the relationship between leadership characteristics of school administrators and the procedures of internal quality assurance were that the leadership of school administrators should be as the good role models both inside and outside schools,

be flexible in administration , be sincere and respectable, and treat teachers fraternally and fairly
, not for only their own progressions.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเคียน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออง ภู่งิน กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยาภรณ์ ศิริภาณุมาศ และ ดร. สุรัชย์ ปิยานุกูล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ นายสง่า จันทรวีเศษ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 นายชาญณรงค์ ศิริอำพันธ์กุลศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 และนายวิรัช ปัญญาวานิชกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพุทไธสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 ที่ได้กรุณาตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 ที่ให้ความอนุเคราะห์แจ้งให้ผู้อำนวยการ โรงเรียน ได้กรุณาตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา บูรพาจารย์ คณาจารย์และขอขอบคุณผู้มีส่วนในการช่วยเหลือเกื้อกูล ตลอดทั้งภรรยาและบุตรที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

ไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำ และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา.....	8
ความหมายของคุณลักษณะการเป็นผู้นำ.....	8
คุณลักษณะการเป็นผู้นำ.....	9
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานของสถานศึกษา.....	17
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	22
หลักการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	25
ผู้บริหารกับการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
งานวิจัยในประเทศ.....	40
งานวิจัยต่างประเทศ.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	77
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	77
สมมติฐานของการวิจัย.....	78
วิธีดำเนินการวิจัย.....	78
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	84
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	96
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	103
ภาคผนวก ค คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	111
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	117

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 คุณลักษณะที่พึงปรารถนาของผู้บริหาร จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร ระดับสูง.....	11
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอและ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ในระดับช่วงชั้นที่ 1 ถึงช่วงชั้นที่ 4.....	49
3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน.....	60
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะทางกาย โดยรวมและรายข้อ.....	61
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะภูมิหลังทางสังคม โดยรวมและรายข้อ.....	62
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะทางสติปัญญา โดยรวมและรายข้อ.....	63
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะทางบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ.....	64
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยรวมและรายข้อ.....	65
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะทางสังคม โดยรวมและรายข้อ.....	66

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
11 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมและรายด้าน.....	67
12 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านการเตรียมการ โดยรวมและรายข้อ.....	68
13 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านการดำเนินงาน โดยรวมและรายข้อ.....	69
14 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านการรายงาน โดยรวมและรายข้อ.....	71
15 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.....	73
16 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นปลายเปิด (Open Form) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.....	75

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวก

หน้า

1 คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	112
---------------------------------	-----

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buri Ram Rajabhat University

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนในการบริหารงานคุณภาพ.....	27
2 เอกสารที่ควรจะต้องจัดทำเพื่อให้การทำงานเป็นมาตรฐาน.....	28

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญ และมีความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาประเทศชาติเป็นอย่างยิ่งจะเห็นได้จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความว่า ปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคม บ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชน ได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะกันทุกๆ ด้าน สังคมนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถดำรงรักษา ความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวต่อไปโดยตลอด (พุทธชัย อุดมา. 2548 : 1)

แม้รัฐจะทุ่มเทในการจัดการศึกษาเพียงใด แต่ผลของการดำเนินการยังอยู่ในระดับต่ำ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินของสถาบัน IMD (Institute for Management Development) ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยถูกจัดอันดับสมรรถนะหรือความสามารถในการแข่งขันอยู่กลาง ๆ ก่อนไปทางท้าย โดยเปรียบเทียบแล้วต่ำกว่าสิงคโปร์ ได้หวัน เกาหลีใต้ ฮองกง และมาเลเซีย การจัดลำดับประเทศไทยได้อันดับในปี ค.ศ. 2007 (พ.ศ. 2550) อยู่ในอันดับที่ 33 จาก 55 ประเทศ เมื่อเทียบปริมาณแล้วประเทศไทยได้รับการลงทุนทางการศึกษาสูงกว่าประเทศอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2551 : 14 –16) เริ่มจาก พ.ศ. 2542 มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหม่ของการศึกษา และในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545 : 11-24) ประกอบด้วย 9 หมวด ซึ่งในหมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา ได้กำหนดไว้ชัดเจนทั้งในเรื่องของผู้เรียน (มาตรา 22) ในหมวด 5 ได้กล่าวถึงเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษา ในหมวด 6 มาตรา ที่สำคัญได้แก่มาตรา 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรมและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ที่มีหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผล การจัดการศึกษาเพื่อให้มี

การตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้มีการประเมินภายนอกของสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวรัฐจำเป็นต้องหาวิธีการที่จะทำให้การจัดการศึกษาของประเทศมีประสิทธิภาพดีขึ้นและวิธีการที่จะทำให้เกิดผลเช่นนั้นได้ คือการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และจะต้องมีการประเมินภายใน โดยหน่วยงานต้นสังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องนำเสนอต่อสาธารณชน เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้จัด โครงสร้างไว้อย่างชัดเจน ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กรอบและแนวทางการดำเนินงาน แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพ แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพภายในของสถานศึกษา แนวทางการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา และแนวทางการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 2-5)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (2549 : 1-2) ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จะเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบ การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test : NT) ปีการศึกษา 2548 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รวมเฉลี่ยได้คะแนนร้อยละ 44.49 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมเฉลี่ยได้คะแนนร้อยละ 42.10 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมเฉลี่ยได้คะแนนร้อยละ 38.79 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รวมเฉลี่ยได้คะแนนร้อยละ 34.47 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ดังนั้นวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยปัจจัย และกระบวนการหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และผู้ที่ต้องรับผิดชอบเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาแต่ละแห่งก็จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาแห่งนั้น ๆ ซึ่งต้องมีภาวะผู้นำที่จะต้องนำองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จากการศึกษาของฮาลปิน (Halpin. 1996 : 27-28) ที่พบว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการสื่อสาร การจูงใจ มีอิทธิพลต่อคนในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของอภิวรรณ แก้วเร็ก (2542 : 29) กล่าวว่า ผู้นำเป็นสิ่งสำคัญ ที่หน่วยงานจะขาดไม่ได้ คือ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำ หัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานนั้น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการ

ดำเนินงานทั้งหมดของหน่วยงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้นำอาจเป็นผู้บริหารหรือไม่ใช่ก็ได้ แต่ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นผู้นำของหน่วยงาน และบัญชา อึ้งสกุล (2545 : 23) ก็ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมีความสำคัญที่สุดในการบริหารงาน และเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปได้สะดวกราบรื่น และองค์กรที่ประสบความสำเร็จจะมีลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่แตกต่างไปจากองค์กรที่ไม่ประสบความสำเร็จ สิ่งนั้นคือ พลวัตและภาวะผู้นำ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จึงมีความสนใจจะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารงานของสถานศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 6 ลักษณะ ได้แก่

- 1.1 ลักษณะทางกาย
- 1.2 ลักษณะภูมิหลังทางสังคม
- 1.3 ลักษณะทางสติปัญญา
- 1.4 ลักษณะทางบุคลิกภาพ
- 1.5 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน
- 1.6 ลักษณะทางสังคม

2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ได้แก่

- 2.1 ชั้นเตรียมการ
 - 2.1.1 เตรียมความพร้อมของบุคลากร
 - 2.1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ
- 2.2 ชั้นดำเนินงาน
 - 2.2.1 วางแผนการปฏิบัติงาน
 - 2.2.2 ดำเนินการตามแผน
 - 2.2.3 ตรวจสอบประเมินผล
- 2.3 ชั้นการรายงาน ได้แก่ จัดทำรายงานประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

สมมติฐานของการวิจัย

1. คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. คุณลักษณะการเป็นผู้นำทางกายของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. คุณลักษณะการเป็นผู้นำภูมิหลังทางสังคมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
4. คุณลักษณะการเป็นผู้นำทางสติปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
5. คุณลักษณะการเป็นผู้นำทางบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
6. คุณลักษณะการเป็นผู้นำที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
7. คุณลักษณะการเป็นผู้นำทางสังคมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารในการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจในการวางแผนปรับปรุงพัฒนางานบริหารของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารระดับหน่วยงานสูงขึ้นไป นำไปใช้วางแผนในการปฏิบัติใช้งาน หรือพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริร์มย์ เขต 4 จำนวน 209 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ที่ปฏิบัติงานภายใน สถานศึกษา ปีการศึกษา 2549 รวมทั้งสิ้นจำนวน 209 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มประชากร คือผู้บริหารสถานศึกษา ที่ ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริร์มย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2549 โดย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 136 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดย แบ่งโรงเรียนในแต่ละอำเภอของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริร์มย์ เขต 4 เป็นกลุ่มย่อย ตามระดับ ช่วงชั้น (Trata) ซึ่งมี 3 กลุ่ม คือ ช่วงชั้นที่ 1-2 ช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 3-4 แล้วทำการสุ่ม กลุ่มย่อยดังกล่าว ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริร์มย์ เขต 4 ได้แก่

3.1.1 ลักษณะทางกาย

3.1.2 ลักษณะภูมิหลังทางสังคม

3.1.3 ลักษณะทางสติปัญญา

3.1.4 ลักษณะทางบุคลิกภาพ

3.1.5 ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน

3.1.6 ลักษณะทางสังคม

3.2 ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกรอบ แนวความคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

3.2.1 ขั้นเตรียมการ

3.2.2 ขั้นดำเนินงาน

3.2.3 ชั้นการรายงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **คุณลักษณะผู้นำ** หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของผู้บริหารในลักษณะต่าง ๆ มีบทบาทในการใช้อิทธิพลจากพลังอำนาจและอำนาจหน้าที่ ทำให้คนอื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติตามความประสงค์ของคนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยได้ยึดตามกรอบทฤษฎีของ สโตกคิลล์ (Stogdill, 1974 : 74 –75) ซึ่งประกอบด้วย

1.1 **ลักษณะทางกาย** ได้แก่ ผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน มีร่างกายที่สง่า การแต่งกายสะอาดถูกต้องตามระเบียบและกาลเทศะ มีกิริยามารยาทเหมาะสม และไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ เช่น โรคเอดส์ โรคพิษสุราเรื้อรัง เป็นต้น

1.2 **ลักษณะภูมิหลังทางสังคม** ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ มีการศึกษาดี เป็นผู้นำทางวิชาการที่บุคคลในสถานศึกษาและบุคคลภายนอกให้การยอมรับ มีฐานะทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการบริหารงานในสถานศึกษา มีประวัติทางสังคมที่ดี และเป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจในหน่วยงานระดับสูงหรือนักการเมืองในระดับต่าง ๆ

1.3 **ลักษณะทางสติปัญญา** ได้แก่ เป็นผู้มีความรอบรู้ มีปฏิภาณและเชี่ยวชาญ มีความสามารถในการสื่อสารหรือสื่อความหมายเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการบริหารงาน มีการตัดสินใจสั่งการบนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์ มีความรอบรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่ และเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.4 **ลักษณะทางบุคลิกภาพ** ได้แก่ มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ และติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดี เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์

1.5 **ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน** ได้แก่ มีความผูกพันและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การทุ่มเทและอุทิศเวลาให้กับงานเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ มีการติดตามงานสม่ำเสมอเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีความสามารถในการนิเทศงานและบริหารจัดการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

1.6 **ลักษณะทางสังคม** ได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป การวางตนในการเข้าร่วมสังคมมีความเหมาะสมกับกาลเทศะ การปฏิบัติงานทั้งงานในหน้าที่งานส่วนรวม และงานส่วนตัว เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น มีความเฉลียวฉลาดในการเข้าสังคม

ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสาร โน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามได้ และเป็นผู้นำบุคลากรในสถานศึกษาในการจัดงานหรือเข้าร่วมงานกับชุมชน สังคมหรือหน่วยงานอื่น

2. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

2.1 ชั้นเตรียมการ

2.1.1 เตรียมความพร้อมของบุคลากร

2.1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ

2.2 ชั้นดำเนินงาน

2.2.1 วางแผนการปฏิบัติงาน

2.2.2 ดำเนินการตามแผน

2.2.3 ตรวจสอบประเมินผล

2.3 ชั้นการรายงาน ได้แก่ จัดทำรายงานประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี

3. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 ซึ่งจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 ถึงช่วงชั้นที่ 4 อยู่ภายใน 6 อำเภอ คือ อำเภอสตึก อำเภอคูเมือง อำเภอพุทไธสง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอนาโพธิ์ และอำเภอแคนดง แยกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.1 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1-2 คือ สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.2 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1-3 คือ สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.3 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 3-4 คือ สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียน หรือรักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำ และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของคุณลักษณะการเป็นผู้นำ
 - 1.2 คุณลักษณะการเป็นผู้นำ
 - 1.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานของสถานศึกษา
2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 2.2 หลักการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 2.3 ขั้นตอนการเตรียมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. ผู้บริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพในสถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำ และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของคุณลักษณะผู้นำ

จากการรวบรวมความหมายของคุณลักษณะผู้นำที่มีผู้ได้ให้ความหมายไว้ ซึ่งมีความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546 : 189) ได้ให้ความหมายของคำว่าคุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ เมื่อนำคำว่า ผู้นำ รวมเข้าด้วยกันจึงหมายถึง คุณลักษณะที่ดีของผู้นำ ซึ่งนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารไว้พอสรุปได้ดังนี้ คือ

เขตรัฐ พ่วงธรรม (2542 :7) กล่าวว่า คุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมาย หรือสิ่งที่ให้เห็นถึงความดี หรือลักษณะประจำ คุณลักษณะที่ดีจะประกอบด้วยกันหลายด้าน เช่น ด้านร่างกาย

มีสุขภาพแข็งแรง แต่งกายสะอาด ด้านบุคลิกภาพ คือ วางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม มีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงาน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป ด้านความรู้ความสามารถเป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด เก่งคน เก่งงาน มีการจงใจ การมอบหมายสั่งการและการตัดสินใจ

วิจิตร วรุตบางกูร (2542 : 46) กล่าวว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง ผู้มีอิทธิพลในตนเองสูงกว่าอิทธิพลอื่น ๆ ของบุคคลในกลุ่มและสามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานได้ง่าย

จากความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะผู้นำ หมายถึง ลักษณะประจำที่ดีของผู้มีอำนาจบังคับบัญชาที่สามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานได้ง่าย

คุณลักษณะการเป็นผู้นำ

วิจิตร วรุตบางกูร (2542 : 46) กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีความร่าเริงแจ่มใสอดทน
2. มีความสามารถในการตัดสินใจ
3. มีความสามารถในการชักจูงใจ
4. มีความรับผิดชอบ
5. มีความฉลาดและไหวพริบดี
6. มีความขยันขันแข็ง
7. มีความเสียสละ
8. มีบุคลิกดี
9. ความเป็นประชาธิปไตย

อรุณ รักธรรม (2541 : 26-27) กล่าวว่าคุณลักษณะที่ดีที่สำคัญของผู้นำควรประกอบด้วย

1. ความรู้
2. ความริเริ่ม
3. ความกล้าหาญ
4. ความเด็ดขาด
5. ความแนบเนียน
6. ความยุติธรรม
7. ท่าทาง
8. ความอดทน

9. ความกระตือรือร้น
10. ความไม่เห็นแก่ตัว
11. ความตื่นตัว
12. คุณพินิจ
13. ความสงบเสงี่ยม
14. ความเห็นอกเห็นใจ
15. ความจงรักภักดี
16. การสังกมดี
17. การบังคับตนเอง

ถวิล มาตรฐาน (2542 : 7) ได้กล่าวว่าผู้บริหารถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ทั้งองค์กรรูปนัยและองค์กรรูปนัย เพราะผู้นำจะต้องนำผู้ปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้ และได้จำแนกผู้นำไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ผู้นำประเภทบังคับบัญชา (The Drive Leader)
2. ผู้นำประเภทชักจูงส่งเสริม (The Draw Leader)
3. ผู้นำประเภทเพิกเฉยละเลย (The Default Leader)
4. ผู้นำประเภทพัฒนากล้าตัดสินใจ (The Develop Leader)

สต็อกคิลล์ (Stogdill, 1974 : 7-16 ; อ้างถึงใน บังอร อินทรมณี, 2546 : 12) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมผู้นำ พบว่า

1. มีสติปัญญาที่มีการศึกษา มีความรับผิดชอบสูง มีฐานะทางสังคม เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม
2. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเพียรพยายาม รอบรู้เกี่ยวกับงาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตื่นตัวอยู่เสมอ มีความสามารถในการปรับตัว
3. มีความสามารถในการตัดสินใจและเข้าสังคม การมีอารมณ์ขัน ตลอดจนมีความสามารถด้านกีฬา

ถวิล มาตรฐาน (2542 : 18) ได้กล่าวถึงผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยแซนตาเคลรา (Santa Clara University) ประเทศสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของผู้บริหาร จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูง จำนวน 2,615 คน เกี่ยวกับลำดับความสำคัญของลักษณะของผู้บริหารที่ต้องมี หรือที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้น มีจำนวนคุณลักษณะผู้นำที่ต้องมี ดังตาราง 1

ตาราง 1 คุณลักษณะที่พึงปรารถนาของผู้บริหาร จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูง

อันดับ	คุณลักษณะของผู้นำ	ร้อยละของผู้นำที่ต้องมี
1	ซื่อสัตย์ (Honest)	83
2	สมรรถภาพ (Competence)	67
3	มองการณ์ไกล (Forward-looking)	62
4	กระตือรือร้น/ มุ่งมั่น (Inspiring)	58
5	ปัญญา (Intelligent)	43
6	จิตใจเป็นธรรม (Fair-minded)	40
7	ใจกว้าง (Broad-minded)	37
8	มุ่งข้างหน้า (Straight Forward)	34
9	จินตภาพ (Imaginative)	34
10	พึ่งพาได้ (Dependable)	33
11	เกื้อหนุน (Supportive)	32
12	กล้าหาญ (Courageous)	27
13	เอื้ออาทร (Caring)	26
14	ร่วมมือ (Cooperative)	25
15	วุฒิภาวะ (Mature)	23
16	ทะเยอทะยาน (Ambitious)	21
17	ตัดสินใจ (Determined)	20
18	ครองตนเอง (Self-control)	13
19	จงรักภักดี (Loyal)	11
20	อิสระ (Independent)	10

ที่มา : ถวิล มาตรฐาน (2542 : 19)

สุรินทร์ จารุอุปการะ (2543 : 31) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารในฝันว่ามีลักษณะที่พึงประสงค์ด้วยกันทั้งสิ้น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย มีสุขภาพแข็งแรง แต่งกายสะอาด กิริยามารยาทเหมาะสม
 2. ด้านอารมณ์ และจิตใจ รักความยุติธรรม เสียสละเพื่อส่วนรวม มีคุณธรรม มีความกล้าหาญ มั่นใจในตนเอง รับผิดชอบต่อการตัดสินใจ เอื้ออาทรต่อผู้ร่วมงาน สร้างขวัญกำลังใจ มีความกระตือรือร้นและสามารถควบคุมอารมณ์ได้
 3. ด้านสังคม มีความร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีศิลปะในการพูดถ่อมตนให้เกียรติผู้อื่น ประนีประนอม ยอมรับผู้อื่น เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล ชอบการทำงานเป็นทีม
 4. ด้านความรู้ความสามารถและสติปัญญา เก่งคน เก่งงาน มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาด้านวินิจฉัย การตัดสินใจ การสื่อความหมาย การมอบหมายงาน สั่งการ
- พนัส หันนาคินทร์ (2539 : 7-73) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ว่า จะต้องประกอบด้วย 2 ส่วนคือ คุณสมบัติส่วนตัว ได้แก่ ด้านสุขภาพ สติปัญญา อารมณ์ ความประพฤติ การพูดจา และคุณสมบัติทางวิชาชีพ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้
1. ความรู้ทางวิชาการ ได้แก่ ความรู้ทางวิชาการทั่วไป และความรู้ทางวิชาชีพ
 2. ประสบการณ์และระดับความรู้ ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงานและการศึกษา
- เดวิส และสกอตต์ (Davis & Scott, 1991 : 214-220 ; อ้างถึงใน กวี วงศ์วุฒ. 2539 : 106) ได้ให้คุณลักษณะผู้นำไว้ ดังนี้
1. มีความเฉลียวฉลาด
 2. มีความเจริญวัยทางสังคม มีความสามารถตามอายุและประสบการณ์
 3. มีแรงจูงใจภายในและต้องมีความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จ
 4. มีทัศนคติทางด้านมนุษยสัมพันธ์
- ดรักเกอร์ (Drucker, 1992 : 112-116 ; อ้างถึงใน กวี วงศ์วุฒ. 2539 : 106) กล่าวว่าผู้นำจะต้องคุณลักษณะ ดังนี้
1. ผู้นำต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สมอง (Wealthy)
 2. มีความชำนาญ (Skills)
 3. มีพลัง (Power)
 4. รอบรู้ทุกอย่างที่สามารถทำได้ (Enlightenment)
 5. แสวงหาสิ่งที่ดี (Well Belong)
 6. ความเที่ยงธรรม (Rectitude)
 7. รู้จักที่ค่าที่สูง (Respect)
 8. การแสดงท่าทาง (Affection)

ทิด (Tead. 1992 : 86-91 ; อ้างถึงใน กวี วงศ์พูน. 2539 : 107) กล่าวไว้ว่าผู้นำจะต้องมี
คุณลักษณะ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ
2. รู้จักวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงานดี
3. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
4. ให้ความเป็นเพื่อนและเอื้ออาทรต่อผู้ร่วมงาน
5. มีความซื่อตรง
6. มีความรู้ความสามารถสูง
7. มีความเด็ดขาด
8. เป็นผู้ที่เฉลียวฉลาด
9. เป็นผู้มีความสามารถในการสั่งงานลูกน้อง
10. เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อความสำเร็จในการทำงาน

ถาวร งานขางหวาย (2544 : 27) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า ผู้นำหรือผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะ
ทำให้การปฏิบัติงานในองค์กรสำเร็จตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ ย่อมมีองค์ประกอบที่สำคัญ
ของภาวะผู้นำ คือผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล มีการตัดสินใจด้วยความเหมาะสมกับสถานการณ์
แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ใ้รัดกุมมองเห็นประโยชน์
ส่วนรวมขององค์กร

คุณลักษณะของการเป็นผู้นำของผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จจากมุมมองของนักวิชาการ
และนักการศึกษาที่มีความเห็นตรงกัน นำมากล่าวพอสรุปได้ว่าคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหาร
ประกอบด้วยกันหลายด้านคือ ด้านร่างกาย มีสุขภาพแข็งแรง แต่งกายสะอาด เป็นผู้มีสุขภาพ
ทางกายและจิตใจ ด้านภูมิหลังทางสังคมมีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมดี การศึกษาคดี ด้านบุคลิกภาพ
คือ บุคลิกลักษณะดี วางตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ ด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน มีความรับผิดชอบมี
ความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเพียรพยายาม
มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างผลงานและมาตรฐานในการทำงาน มีความกล้า มีความตื่นตัวและรอบรู้
สถานการณ์รอบด้านอยู่ตลอดเวลา มีความสามารถในการปรับตัว ปรับอารมณ์ มีความสามารถ
ในการพูด มีอารมณ์ขัน มีความสามารถด้านกีฬา มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม มีความเอื้ออาทร
ต่อเพื่อนร่วมงาน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป ด้านสติปัญญา คือ
มีความรู้ความสามารถเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด เก่งคน เก่งงาน การจงใจคน การมอบหมายงาน
สั่งการ และการตัดสินใจ มีความสามารถในการประมวลผลได้ ด้านสังคมมีส่วนร่วมในกิจกรรม
องค์กร และมีจิตสำนึกที่จะทำความดี เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง มีความ

สามารถจัดหน่วยงานได้ดี มีความสามารถในการตัดสินใจได้ดี มีเหตุผลรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรู้และเอาใจใส่ลูกน้อง ส่งเสริมให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาก้าวหน้า มีความยุติธรรม เสียสละ มีพรหมวิหาร 4 ไม่ระเบียบเกินไป ใจคอหนักแน่น สุขุมรอบคอบ ไม่หุนเหิน จริงใจเปิดเผย เป็นคนตรง มีเทคนิคในการยกย่องชมเชย มีศักดิ์ศรี และมีเกียรติเข้าได้กับทุกคนในกลุ่ม มีความพร้อมที่จะนำผู้อื่น มีความรู้ในหน้าที่การงานดี มีความสามารถในการชักจูงใจผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการสร้างความสามัคคีเป็นผู้นำไม่โอ้อวด ทรนง ยโสโอหัง มีความเห็นอกเห็นใจ มีความซื่อสัตย์ และความจงรักภักดี มีความสุจริตใจต่อทุกคน เป็นผู้ที่ไม่ดูถูกผู้อื่น

ดร.ณิ ศรีมงคล (2542 : 70) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน มี 5 ประการคือ

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากร
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
3. มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
4. มีความสนใจที่จะใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ รอบรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์
5. มีความรู้กว้างขวางเป็นที่พึ่งของผู้น้อยได้

ด้านบุคลิกภาพที่ผู้บริหารควรมีอย่างยิ่งคือ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม มีความเสมอภาคกับทุก ๆ คน มีอารมณ์เยือกเย็น สุขุม มีความเพียรพยายามและความอดทน วางคนไว้อย่างเหมาะสม ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน คือ การเป็นผู้ประสานงานที่ดี

สมปอง เพ็ญนอก (2542 : 70) ได้วิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตำแหน่งอธิการบดีและคณบดี ตามความคิดเห็นของข้าราชการในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้านคุณลักษณะเฉพาะ ผลงานวิจัยพบว่า ผู้บริหารทั้งสองระดับจะมีลักษณะคล้ายกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือชาย จะมีช่วงอายุประมาณ 40 ปี ขึ้นไป การศึกษาจบในประเทศหรือต่างประเทศก็ได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับดี มีประสบการณ์ในการบริหาร โดยเฉพาะในตำแหน่งอธิการบดีจะเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของคณะมาก่อน ด้านคุณลักษณะอย่างอื่น ๆ ทั้งอธิการบดีและคณบดีควรมีลักษณะเป็นนักบริหาร นักวิชาการ นักพัฒนา และนักวางแผน

วิจิตร วรตบางกูร (2542 : 28) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่คิดว่าจะต้องประกอบด้วย ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำ (Leadership) คือ มีอิทธิพลสูงกว่าบุคคลในกลุ่ม มีความสามารถที่จะชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงาน ได้ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวจะประกอบด้วยความร่าเริง

แจ่มใส อคทน มีความวิริยะ อุตสาหะ มีความเสียสละ มีความสามารถในการตัดสินใจและจูงใจคน มีความรับผิดชอบ จลาคและไหวพริบดี และมีความเป็นประชาธิปไตย

2. มีความรู้และประสบการณ์โดยเฉพาะมีคุณสมบัติที่สำคัญคือ มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน และรู้เท่าทันเหตุการณ์
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เสมอต้นเสมอปลาย ขกย่องชมเชย มีความซื่อหุ่่นเปิดเผย เป็นกันเอง
4. มีคุณธรรม คือ มีความยุติธรรม หรือสุภาพจิตดี
คิลก สุขเกษม (2542 : 14-24) กล่าวว่า คุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารโรงเรียน มีดังนี้

1. เฉลียวฉลาดแต่ไม่อวดฉลาด
2. มีความสามารถรอบด้าน
3. มีขวัญและกำลังใจ
4. ทำตนให้เป็นที่เชื่อถือ
5. ความกล้าหาญทั้งกายและใจ
6. มีความคิดริเริ่ม
7. รู้จักวิธีส่งเสริมและบำรุงขวัญผู้ใต้บังคับบัญชา
8. เสียสละอย่างปราศจากการเห็นแก่ตัว
9. มีความยุติธรรม
10. วางตัวดี
11. การกระตุ้นผู้น้อยที่ปฏิบัติงาน
12. ปฏิบัติงานอย่างเป็นทีมสามารถทำงานแทนกันได้
13. ใช้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เหมาะสมกับความสามารถและมีการพัฒนาฝีมือ

ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

ทวีศักดิ์ จันทร์สาร (2542 : 70) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและผู้บริหารการศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วย 8 ประการ ดังนี้

1. มีความรู้ด้านอื่น ๆ นอกจากงานในอาชีพของตนดี
2. ใฝ่หาความรู้และควร ได้งานการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ
3. รอบรู้ด้านกฎหมาย
4. รู้และเข้าใจหลักสูตร

5. ทันทต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน
6. รู้หลักธรรมทางศาสนา
7. มีประสบการณ์ด้านบริหาร หรือผ่านการอบรมมาแล้ว
8. มีวุฒิปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย

สมเกียรติ พันธธรรม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีด้วยกัน 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ และคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ

จากแนวคิด และงานวิจัยที่ได้นำเสนอมาแล้วนั้น นักการศึกษาและนักวิชาการ ได้มีความเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนั้น จึงพอจะสรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่ว่าจะเป็นคุณลักษณะของผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครู ไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดก็จะต้องมีความคล้ายกันคือมีคุณลักษณะที่ดี มีความเป็นผู้นำมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้ความสามารถ มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เสมอ กล้าตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ รู้กฎหมายและระเบียบวินัยข้าราชการ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความยุติธรรมและให้ความเสมอภาคต่อทุกคนมีความสุขเยือกเย็น มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความเพียรพยายาม มานะอดทน วางตนได้เหมาะสม เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะเห็นว่ามิใช่ผู้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำไว้อย่างหลากหลาย แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีของสต็อกคิลล์ (Stogdill, 1974 : 74-75) มาเป็นกรอบในการวิจัยซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะ 6 ประการ ดังนี้

1. ลักษณะทางกาย ได้แก่ ผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน มีร่างกายที่สง่างาม ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ การแต่งกายสะอาดถูกต้องตามกาลเทศะ
2. ลักษณะภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ เป็นผู้ที่มีการศึกษาคดี และมีลักษณะทางสังคมที่ดี เป็นผู้นำทางวิชาการเป็นที่ยอมรับของบุคคลในองค์กร และบุคคลภายนอกให้การยอมรับมีพลังอำนาจต่อบุคคลอื่น
3. ลักษณะทางสติปัญญา ได้แก่ มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจอยู่บนฐานข้อมูลที่ดีและมีทักษะในการสื่อความหมาย และการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี

4. ลักษณะทางบุคลิกภาพ ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความตื่นตัวอยู่เสมอ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ดี

5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ได้แก่ มีความผูกพัน และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ ทุ่มเวลาให้กับงาน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ มีความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีการติดตามงานสม่ำเสมอ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ลักษณะทางสังคม ได้แก่ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นที่รักและยกย่องนับถือของสมาชิกและคนอื่น ๆ มีความเฉลียวฉลาดในการเข้าสังคม การวางตนที่เหมาะสม ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสาร โน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามได้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานของสถานศึกษา

1. ความหมายของบทบาท

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 602) ได้ให้ความหมายของคำว่า “บทบาท” ไว้ว่า บทบาท หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ และมีนักการศึกษาและนักสังคมวิทยาได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับบทบาทไว้หลายทัศนะ ดังนี้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 167) กล่าวถึงบทบาทว่า หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่ดำรงตำแหน่ง ความมีสิทธิหน้าที่ของตำแหน่ง การแสดงบทบาทตามตำแหน่งที่บุคคลครองอยู่นั้นถือว่าเป็นบทบาทจริง (Actual Role) ซึ่งยึดถือตามนิสัยและหน้าที่ของตำแหน่งและสอดคล้องกับค่านิยมและปทัสถาน (Value and Norms) ของสังคม การแสดงบทบาทตามตำแหน่งย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม บุคคลที่เกี่ยวข้องย่อมมีความมุ่งหวังหรือมีความคาดหวังในบทบาทที่ผู้มีตำแหน่งจะแสดง ซึ่งเรียกว่า บทบาทที่มุ่งหวัง (Expectation Role)

สุชา จันทน์เอม (2544 : 28) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่าง ๆ พึงกระทำ นั่นคือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สภาพใดอย่างไรแล้ว บุคคลในสถานภาพนั้น ๆ จะต้องประพฤติหรือปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

เปลี่ยน พากเพียร (2545 : 14) กล่าวถึงบทบาทว่า บทบาทของบุคคลที่แสดงออกมานั้นย่อมขึ้นอยู่กับสถานภาพ ตำแหน่ง ที่บุคคลนั้นครองอยู่ บทบาทของบุคคลจึงแตกต่างกันไปตามลักษณะอุปนิสัย ความคิด ความรู้ ความสามารถ มุมเหตุจิตใจ การอบรม ความพอใจรวมทั้งสถานภาพทางกายและจิตของบุคคลที่ดำเนินบทบาทนั้น

กรีน (Green. 1997 : 45) ได้ให้ความหมายของ “บทบาท” ไว้ว่า บทบาทคือ คุณลักษณะที่ถูกละเลยว่าจะต้องมีอยู่ในตำแหน่งนั้น ๆ กล่าวคือ บทบาทเป็นสิ่งที่กลุ่ม คาดหวังว่าบุคคลจะต้องกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

เลวินสัน (Levinson. 1971 : 11) ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการ คือ

1. บทบาท หมายถึง ปทัสถาน ความคาดหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบซึ่งผูกพัน อยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้ บทบาทตามความหมายนี้ กำเนิดถึงบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปที่การบ่งชี้หน้าที่อันควรกระทำ

2. บทบาท หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองที่จะคิดและทำ เมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่จะกระทำ โดยให้สัมพันธ์กับ โครงสร้างของสังคม หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ แนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อคน ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ นั่นเอง

โดยสรุปแล้วบทบาท หมายถึง การทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามตำแหน่งหน้าที่ที่เป็น แบบแผนของพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่และสิทธิซึ่งผูกพันอยู่ กับสถานภาพหรือฐานะตำแหน่งในสังคม โดยที่สังคมจะกำหนดหรือคาดหวังบทบาทของบุคคล ในแต่ละสถานภาพหรือฐานะตำแหน่งไว้ เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในสถานภาพหรือตำแหน่งนั้น ๆ ยึดถือ เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาก็มีการกำหนดไว้โดยสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เนื่องจาก บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจะส่งผลโดยตรงต่องานของสถานศึกษา ความสำเร็จหรือความ ล้มเหลวของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

จากมาตรฐานตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้กำหนดขึ้น มีรายละเอียดดังนี้ (“มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐาน วิทยฐานะ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา,”. 2548 : 50-51)

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา

ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา ในสถานศึกษา บริหารกิจการของสถานศึกษา การวางแผนการปฏิบัติงาน การควบคุม

กำกับ ดูแลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป งานอื่นที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา

1. บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายและวัตถุประสงค์ ของสถานศึกษา

2. วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมิน และจัดทำรายงานเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา

3. จัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศ และการวัดผลประเมินผล

4. ส่งเสริมและจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งในระบบ นอกระบบ และ ตามอัธยาศัย

5. จัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา

6. บริหารงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน

7. วางแผนการบริหารงานบุคคล การสรรหา การบรรจุ แต่งตั้ง การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน วินัย การรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์และร้องทุกข์

8. จัดทำมาตรฐานและภาระงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน สถานศึกษา ประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

9. ส่งเสริมสนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีการพัฒนาอย่าง ค่อเนื่อง

10. ประสานความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่น ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชน

11. จัดระบบควบคุมภายในสถานศึกษา

12. จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

13. เป็นผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรม สัญญา ในราชการของสถานศึกษาตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับ ตามที่ได้รับมอบอำนาจ

14. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

จะเห็นว่าหน้าที่ที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในข้อที่ 7 นั้นระบุไว้อย่าง ชัดเจน เกี่ยวกับการวางแผนการบริหารงานบุคคล การสรรหา การบรรจุ แต่งตั้ง การเสริมสร้าง

ประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน วินัย การรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์และร้องทุกข์

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2541 : 1-5) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหาร ดังนี้ คือ

1. ผู้บริหาร คือ ผู้นำ ผู้กำหนดทิศทางของสถาบัน เป็นผู้นำหน้าครูอาจารย์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. ผู้บริหาร คือ ผู้จัด ตั้งและดูแลควบคุมให้มีการปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างในสถาบัน ให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงาน โครงการและภารกิจทั้งปวง ตลอดจนเป็นผู้ส่งเสริมและกำกับให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยถูกต้อง และเหมาะสม
3. ผู้บริหารต้องใช้ความสามารถ และภาวะผู้นำที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติในสิ่งที่ผู้บริหารประสงค์จะให้ปฏิบัติและให้ผู้ปฏิบัติพึงพอใจที่จะรับปฏิบัติในสิ่งที่ได้รับมอบหมายนั้น ๆ ด้วย
4. ผู้บริหารต้องใช้บทบาทภาวะผู้นำซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของข้าราชการครู ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยตรง ดังนั้น ความมีวินัยของข้าราชการครูในแต่ละสถาบัน จึงเป็นผลที่เกิดจากภาวะผู้นำของสถาบันนั้น ๆ และวินัยในตนเองของข้าราชการครู อันเกิดจากความศรัทธาและการยอมรับด้วยตัวเอง ซึ่งจะตัดสินใจกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อตัดสินใจเลือกด้วยความศรัทธาและชื่นชมยินดีแล้ว ก็ยึดมั่นปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองเลือก แต่การจะทำให้พฤติกรรมที่ครูอาจารย์เลือกสรรแล้วมีความคงทนอยู่กับจิตและวิญญาณของครู มีการแสดงออกเป็นกิริยาปฏิบัติกลายเป็นบุคลิกภาพของคนนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปรับพฤติกรรมและการเรียนรู้ทางสังคมมาช่วยเสริม

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูได้เสนอแนวทางปฏิบัติสำหรับข้าราชการครู เพื่อให้เป็นตามกฎ ระเบียบของข้าราชการครูในส่วนของผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีส่วนอย่างมากในการเสริมสร้างและพัฒนาข้าราชการครูในสังกัดให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการต่อไปนี้

1. ผู้บริหารจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ข้าราชการครูในสถานศึกษา ตั้งแต่ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ข้อบังคับเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ รวมทั้งให้เห็นว่าสิ่งใดเป็นข้อห้าม และสิ่งใดควรปฏิบัติ การสร้างความรู้ความเข้าใจดังกล่าวอาจกระทำได้ 2 ระยะ
 - 1.1 ในการปฐมนิเทศข้าราชการครู พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับกฎ ระเบียบที่เกิดขึ้นบ่อยๆ

1.2 ในกรณีอื่น ๆ ผู้บริหาร อาจสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นได้ เช่น ชี้แจงในการประชุมซึ่งมีโดยปกติ เป็นต้น

2. ผู้บริหารต้องกำหนดเป็นนโยบายและประกาศแจ้งให้ข้าราชการครูทราบเป็นด้านบวกคือการส่งเสริมและพัฒนาซึ่งผู้บริหารจะต้องจัดให้มีแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย

3. ผู้บริหารจะต้องกำหนดแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาข้าราชการครู เช่น

3.1 การสร้างจรรยาบรรณ คือ ค่านิยมหรืออุดมการณ์เกี่ยวกับ “ครูที่ดี” “ครูในอุดมคติ” และ “ครูในโรงเรียนของเรา”

โดยให้ข้าราชการครูในโรงเรียนช่วยกันพิจารณาลักษณะของครูในอุดมคติหรือในอุดมการณ์ แล้วประกาศเป็นคุณลักษณะของครูในอุดมคติที่จะต้องประพฤติ ปฏิบัติ ซึ่งเท่าเทียมเป็นการให้สมาชิกในสถานศึกษา ได้ร่วมกันทำสัญญาประชาคมขึ้นเป็นอุดมการณ์ที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติ ซึ่งจะมีเรื่องกฎ ระเบียบรวบรวมอยู่ด้วย เป็นข้อตกลงของสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ส่งผลให้ครูได้รับการยอมรับและเชิดชูเกียรติเป็น “ครูดีในดวงใจ” และการได้มาซึ่งวิทยฐานะที่สูงขึ้น

3.2 การประเมินตนเอง เป็นการควบคุมกำกับให้เป็นไปตามอุดมการณ์ ผู้บริหารอาจจัดให้ข้าราชการครูในสถานศึกษาทำการประเมิน เพื่อพัฒนาหน่วยงานและพัฒนาตนเอง เช่น มีแบบฟอร์มให้ข้าราชการครูประเมินตนเอง มีการให้คะแนนตนเอง ซึ่งการประเมินตนเองจะเป็นการพัฒนาตนเองทางหนึ่ง

3.3 การจัดกิจกรรมเสริม เช่น กิจกรรมด้านพัฒนาคุณธรรม กิจกรรมนันทนาการในกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

4. ผู้บริหารจะต้องติดตามดูแล เกี่ยวกับการเสริมสร้างและพัฒนาข้าราชการครู อย่างแท้จริง เช่น การประเมินผลการส่งเสริมและพัฒนาใน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นหรือการประเมินผลการพัฒนาข้าราชการครู เป็นต้น

5. ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในเรื่องการรักษาวินัย การเสริมสร้างและการพัฒนาวินัย โดยผู้บริหารจะต้องร่วมเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบาย ส่งเสริมและพัฒนาวินัย รวมทั้งปฏิบัติตามอุดมการณ์ที่ร่วมกันสร้างขึ้น และจะต้องประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ข้าราชการครูด้วย

6. ผู้บริหารจะต้องไม่สร้างปัญหาเกี่ยวกับวินัยให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา จากการศึกษาข้อมูลในระยะเวลาที่ผ่านมาปรากฏว่าปัญหาวินัยในสถานศึกษาจะมีสาเหตุมาจากผู้บริหาร โดยมีการบริหารงานที่ไม่เป็นธรรม มีการเล่นพรรคเล่นพวก รวมทั้งความมีอคติต่อข้าราชการครูบางคนในสถานศึกษา

ดังนั้น “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา” จึงหมายถึง การปฏิบัติหรือการแสดง พฤติกรรมของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลงานหรือผลผลิตตาม วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยใช้ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ ที่จะปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและจูงใจ ให้ข้าราชการครูแต่ละคนปฏิบัติตาม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำในการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สร้างความรู้และ ความเข้าใจให้กับบุคลากรใน โรงเรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากปัญหาของคุณภาพการศึกษา ความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 ให้ หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือ ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนา การศึกษาที่ต่อเนื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพภายในนั้น มีนักการศึกษา และนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน ไว้ คือ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 254) ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพ หมายถึง ลักษณะที่ดีเด่นของบุคคลหรือสิ่งของ และการประกัน หมายถึง รับรองว่าจะรับ ผิดในความผิดลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามสัญญา หลักทรัพย์ที่ให้ไว้เป็นเครื่องมือรับรอง เมื่อนำคำ สองคำนี้มารวมกันก็มีความหมายว่า รับรองคุณลักษณะประจำบุคคล หรือสิ่งของ

วันทนา เมืองจันทร์ (2544 : 24) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพไว้ว่า กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความมั่นใจว่ากระบวนการผลิตทุกส่วนดำเนินไปอย่างมีความสัมพันธ์ เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ

อารีรัตน์ วัฒนสิน (2543 : 11) ได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพไว้ว่า การประกัน คุณภาพเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับระบบคุณภาพทุกระบบ การรวบรวมข้อมูล การวางแผนกิจกรรมทุก ชนิด และการให้รายละเอียด หรือคำแนะนำต้องทำก่อนลงมือทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อสามารถควบคุม ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย (2542 : 8) ได้ให้ความหมายของคุณภาพไว้ว่า ผลงานหรือสินค้าที่ สอดคล้องกับมาตรฐานและการปฏิบัติงานตามคุณภาพ ตรงตามความต้องการของผู้บริหาร

จากที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น การประกันคุณภาพ หมายถึง การปฏิบัติการใด ๆ ที่กระทำอย่างมีแผนเป็นระบบ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความมั่นใจอย่างเต็มที่ว่าสินค้าหรือบริการมีมาตรฐานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ และเป็นที่พึงพอใจของลูกค้าที่รับบริการ คุณภาพสินค้าตรงตามที่ต้องการ และกำหนดไว้เมื่อนำคุณภาพมารวมกับการศึกษาจึงหมายถึงการรับรองคุณภาพผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาจากสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการ ได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น

สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (2541 : 8) กล่าวถึง การประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า ต้องมีกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา การวางแผนทำงานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2542 : 8-9) กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษา หลัก แนวคิด และกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การศึกษาเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองของคนเราคนที่ได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องตามทำนองครองธรรม และได้รับสิ่งที่ดี ๆ การศึกษามีใช่เป็นเพียงการใช้ชีวิตระยะเวลาหนึ่งในโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นเหมือนปัจจัยในการดำรงชีวิต ทุกคนต้องแสวงหาและเพิ่มพูนอยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุคใหม่ หน้าที่การงาน ตลอดจนความก้าวหน้าและมั่นคงของประเทศ ยิ่งในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ที่นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปจนถึงรูปแบบการใช้ชีวิตและวัฒนธรรมใหม่ ๆ มาสู่สังคมไทย การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยให้คนมีหลักคิด รู้จักใคร่ครวญเลือกสรรและปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์และสิ่งใหม่ ๆ ที่มาในชีวิตตลอดเวลา ระบบการศึกษาจะต้องตอบสนองการทำงานในยุคข้อมูลข่าวสาร การสนองการส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมจินตนาการมากกว่าที่เป็นมาในอดีต บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนจะต้องเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ คุณภาพของการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของคุณภาพทรัพยากรมนุษย์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการของการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้บริหารทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการ โดยตรงได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง ผู้รับบริการทางอ้อมได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรืออยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ

แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเตรียมคนให้พร้อมในยุคที่โลกไร้พรมแดน ด้วยการศึกษาคีมีมาตรฐาน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินภายนอกจากหน่วยงานที่เป็นองค์การของมหาชนในทุกห้าปี ซึ่งการรับประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานที่เป็นส่วนหนึ่งของการบริการที่สถานศึกษาจะต้องทำอยู่แล้วและเมื่อกล่าวถึงการประกันคุณภาพภายในพบว่ามีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 3) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการที่จำเป็นต้องดำเนิน เพื่อประกันคุณภาพของสถานศึกษาให้ได้รับการรักษาไว้และส่งเสริมเพิ่มพูน การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการทั้งหมดที่เป็นระบบและมีการวางแผนล่วงหน้าอันเป็นสิ่งจำเป็น ที่จะต้องดำเนินงานสร้างความมั่นใจ และเป็นหลักประกันว่ากระบวนการจัดการของสถานศึกษามีคุณภาพ ตามข้อกำหนดที่วางไว้ได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ระบบการป้องกันคุณภาพการศึกษาจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กิจกรรมควบคุมคุณภาพในสถานศึกษา โดยการดำเนินการของสถานศึกษาและหน่วยงานภายใน เพื่อให้มีความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถดำเนินตามภารกิจหลักอย่างมีคุณภาพ

สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา (2543 : 3) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่า หมายถึง การประเมินผล การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 6) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่า หมายถึง การประเมิน การติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาการศึกษา

หลักการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 3-4) กล่าวว่า iva การประเมินเปรียบ เหมือการดูกระจกส่องตัวเอง การที่สถานศึกษาใช้กระจกส่องตนเอง ส่องงานและส่องศิษย์แล้ว วิฉิวิเคราะห์หาจุดอ่อนจุดแข็งที่เกิดกับงานกับศิษย์จะช่วยให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ทำให้เด็กและเยาวชนไทยเป็นคนดีมีความสามารถ และมีความสุข การเป็นผู้บริหาร และเป็นครู ในสถานศึกษานั้นภารกิจที่ยิ่งใหญ่ คือการพัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชนงานที่สำคัญ เช่น การจัดการศึกษาจะก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก็ต่อเมื่อบุคลากรในสถานศึกษาหมั่นมอง ตนเอง มองงาน มองศิษย์อยู่เป็นประจำ กระจกที่ส่องคนส่องงานและมองภาพความเติบโตของศิษย์ ย่อมต้องมีหลายชนิดและการมองก็มีชมองผ่าน ๆ ผิดเพินหากแต่ต้องมีระบบ ขั้นตอนที่จะทำให้ได้ ภาพที่ตรงตรงสมจริงและนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาเมื่อ โลกปัจจุบันมีความเจริญ ก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่ จะเผชิญกับความท้าทายกระแส โลกเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตให้อยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข สิ่งนั้นก็คือ การศึกษาที่มีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 4-9) กล่าวว่า หลักการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษา ได้มีการพัฒนากันอยู่ในขณะนี้ม่แนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทาง เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาการเรียน การสอนให้เข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไป ตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับ ดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลางซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอก แต่ก็ยังถือว่าเป็น การประเมินภายใน เพราะการดำเนินงานโดยหน่วยงานที่อยู่ในสายการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งจะดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะที่กำหนด โดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียม ความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน

กว้าง รอบคอบ (ม.ป.ป. : คำนำ) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการใน การพัฒนาการศึกษาที่ช่วยสร้างความมั่นใจ และหลักประกันต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบจากการศึกษามีคุณภาพตาม

มาตรฐานการศึกษาซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญมุ่งมั่นให้สถานศึกษาเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษา อย่างไรก็ตามแนวทางที่จะนำสถานศึกษาเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพได้ตามมาตรฐานนั้นมีหลากหลายแนวทางการบริหารงานคุณภาพการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นวิธีการในการดำเนินงานสถานศึกษาให้เข้าสู่การประกันคุณภาพได้

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช (2543 : 8-9) กล่าวว่าหลักการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดมีดังนี้

1. รัฐบาลกระจายอำนาจ การกำหนดนโยบายการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร ทรัพยากร ในจังหวัด สถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท (Decentralization)
2. รัฐบาลให้การสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา
3. รัฐต้องมีการจัดการให้มีการประกันคุณภาพการศึกษามีระบบการตรวจสอบและแทรกแซงคุณภาพการศึกษา และระบบประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งการประกันคุณภาพมีการดำเนินการ 3 ประการ คือ

3.1 การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐาน กระบวนการ ป้อนปัจจัย ผลผลิต และการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน ได้แก่ การพัฒนา ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา และการได้รับการสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

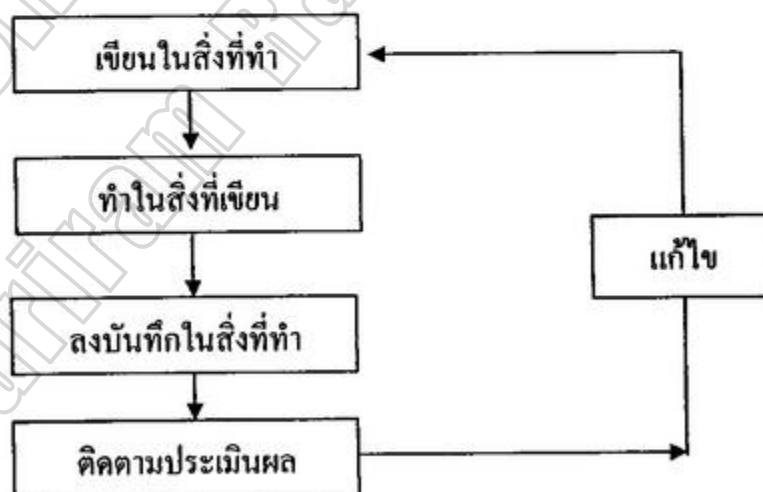
3.2 การตรวจสอบและการแทรกแซงคุณภาพการศึกษา (Quality Audit and Intervention) คือ กระบวนการหรือแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การประเมินความก้าวหน้าของโรงเรียนและการจัดทำรายงานของ โรงเรียนเปิดเผยต่อประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน

3.3 บทบาทของโรงเรียนในการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยการจัดทำมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นมาตรฐานกลาง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยกระบวนการและผลผลิตของโรงเรียน มีการสร้างจิตสำนึกของผู้ร่วมงานให้เห็นว่าการปรับปรุงคุณภาพต้องปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นหน้าที่ของทุกคน การเป็นสมาชิกของชมรมทางวิชาการและเป็นเครือข่ายศูนย์ต่าง ๆ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสื่อการเรียนการสอน

อารีรัตน์ วัฒนสิน (2543 : 9-12) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่ใช่ภาระงานใหม่ของสถานศึกษา เป็นเพียงการนำภาระงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมที่สถานศึกษาทุกแห่งมีการดำเนินการอยู่แล้วและมุ่งเน้นไปที่คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตร อันเป็นการสอดคล้องกับหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสามารถจัดลำดับได้ดังนี้

1. จัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา
2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา
3. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
4. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการในสถานศึกษา
5. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
6. ประเมินมาตรฐานการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

การบริหารงานประกันคุณภาพภายในจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ ซึ่ง สมศักดิ์ สินธุระเวช (2542 : 17-28) กล่าวว่า การบริหารคุณภาพ (Quality Management) คือ การทำงานเป็นมาตรฐานในการบริหารของโรงเรียนนอกจากจะมีระบบมาควบคุมคุณภาพแล้ว โรงเรียนจะต้องให้บุคลากรทุกคนมีการทำงานมาตรฐาน โดยการจัดทำเอกสารขึ้น 3 ระดับแล้วให้บุคลากรปฏิบัติตามคู่มือทั้ง 3 ระดับ อย่างคงเส้นคงวา มีความเข้าใจตรงกันมั่นใจในคุณภาพ และเฝ้าติดตามคุณภาพอันจะทำให้การทำงานเป็นมาตรฐาน ดังภาพประกอบ 1-2

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนในการบริหารงานคุณภาพ

ภาพประกอบ 2 เอกสารที่ควรจะต้องจัดทำเพื่อให้การทำงานเป็นมาตรฐาน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นงานที่ต้องกระทำอยู่แล้วในการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน หรือการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารจะต้องกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน เป้าหมาย พันธกิจ การทำงานต้องเป็นระบบ ทำกันเป็นทีม ตั้งแต่การวางแผน การร่วมงาน การร่วมตรวจสอบ การร่วมปรับปรุง การเขียนรายงาน เพื่อเปิดเผยต่อสาธารณชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งรูปแบบการบริหารที่มีส่วนร่วมนี้จะมีด้วยกัน 4 แบบ ซึ่งสอดคล้องกับสัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545 : 9-11) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย ดังนี้

1. การปรึกษาหารือ (Consultive Management) เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมในการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการ
2. กลุ่มคุณภาพ (QC Circles) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ปฏิบัติงานในรูปแบบของกลุ่มบุคคล 3-10 คน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานที่เดียวกัน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะปฏิบัติอยู่ในระดับหัวหน้างานและได้มีการใช้กระบวนการกลุ่มสร้างคุณภาพซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การร่วมวางแผน (Plan : P) การร่วมปฏิบัติ (Do : D) การร่วมตรวจสอบ (Check : C) และการร่วมปรับปรุง (Act : A) แต่การที่จะทำเช่นนี้ได้ต้องประกอบด้วยความพึงพอใจของผู้ร่วมงานที่อยู่ในเกณฑ์สูง
3. ระบบข้อเสนอแนะเป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับการเสนอแนวคิดของบุคคล โดยการใช้กล่องรับความคิดเห็น
4. ระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการเป็นรูปแบบของการระดมทุนระดับเป็นเจ้าของ โดยการซื้อหุ้น ส่วนประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีดังนี้
 - 4.1 ได้ระดมความคิด อภิปรายร่วมกันทำให้เกิดความคิดที่หลากหลาย

4.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้มีผลทางจิตวิทยาทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลงและเกิดการยอมรับกันมากขึ้น

4.3 เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่คิดว่ามีการแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ในการทำงานเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

ผจญ โภจารย์ศรี (2544 : 12) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพราะปัจจุบันบทบาทของผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาจึงต้องสร้างเครือข่ายให้ครู ผู้ปกครอง เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ให้ผู้ปกครองเข้ามาชื่นชมลูกของตนเอง และจัดให้ครู ผู้ปกครอง ได้ทำความคุ้นเคยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจะเห็นว่าหัวใจของคุณภาพของคนคือการได้รับการศึกษา ซึ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานจากระบบโรงเรียนที่จัดขึ้นขณะที่สังคมโลกพัฒนาเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว การศึกษาในโรงเรียนจำเป็นจะต้องตอบสนองการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนไทยให้สอดคล้องกับลักษณะสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต

ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในตามความหมายของนักการศึกษาและนักวิชาการ คือ หลักการบริหารแนวคิดของการประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ ซึ่งกระบวนการบริหารเป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ โดยจะต้องใช้กระบวนการวางแผน ทำตามแผน ตรวจสอบ ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้การทำงานได้ผลดี และมีคุณภาพ ซึ่งกระบวนการที่ว่าคือกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาจากแนวคิดและหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา และเพื่อสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งให้การศึกษาแก่คนไทยทุกคน และทุกคนต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี เป็นการศึกษาให้เปล่าโดยที่รัฐจะเป็นผู้จ่ายให้ และเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพ จึงต้องมี การประกันคุณภาพภายในจากบุคลากรในหน่วยงานประเมินตนเองเพื่อนำจุดบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้การศึกษามีคุณภาพ เพื่อรับการประเมินภายนอกจากหน่วยงาน หรือจากองค์กรมหาชน ซึ่งจะต้องประเมินทุก ๆ 5 ปี และหลักการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารงานด้านคุณภาพอย่างครบวงจรในการวางแผนพัฒนาเพื่อเตรียมคนไว้ในอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก มีคุณภาพตามที่ต้องการ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

ขั้นตอนการเตรียมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรมีการเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะการเตรียมการด้านปัจจัยพื้นฐานของสถานศึกษา ที่จะส่งให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร บุคลากรในสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรทุกระดับให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพว่า ส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานตามปกติ เป็นงานที่ต้องทำอยู่แล้วไม่รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระ และบุคลากรในสถานศึกษายังไม่คุ้นกับการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นคุณภาพและการตรวจสอบ อาจเกิดการต่อต้าน การสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรจึงเป็นภารกิจสำคัญที่ต้องกระทำในอันดับแรกในการเริ่มต้นการประกันคุณภาพภายในอาจดำเนินการคือ การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ถ้าบุคลากรยังมีความเข้าใจแตกต่างกันไปคนละทิศคนละทาง และมีทัศนคติที่ไม่ดี การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะทำให้สำเร็จได้ยาก สถานศึกษากำหนดบุคลากรแกนนำ โดยการคัดเลือกบุคลากรที่มีความพร้อมทางด้านความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ จัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน ในช่วงแรกให้วิทยากรของสถานศึกษาเองเพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของครูที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และศักยภาพของสถานศึกษาที่สามารถพึ่งตนเอง ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมจากวิทยากรมืออาชีพ เพื่อให้มีโอกาสดูทราบความก้าวหน้าของกระบวนการประกันคุณภาพภายใน และเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถทักษะ ประสบการณ์ในการประเมินตนเอง สามารถดำเนินการประกันคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการตามกิจกรรมที่จะดำเนินการ ช่วงแรกเน้นเนื้อหาโดยรวมของระบบประกันคุณภาพภายใน กระบวนการบริหารคุณภาพ การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ช่วงต่อมาเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบ วางแผนการประเมินการสร้างเครื่องมือการประเมิน การเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report)

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ การแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะต้องเลือกสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจในเรื่องการวัดผลและประเมินผล มีเจตคติที่ดีมีแรงจูงใจในการประกันคุณภาพภายในคณะกรรมการได้พิจารณาจากโครงสร้างการบริหารฝ่ายงานที่รับผิดชอบงานใด คณะกรรมการที่รับผิดชอบการพัฒนาและประเมินคุณภาพที่เกี่ยวข้องฝ่ายนั้น โดยมีบุคลากรที่มีความสามารถร่วมเป็นกรรมการ คณะกรรมการทุกคนต้องร่วมกันเป็นทีมงานมีความเข้าใจเป็นทิศทางเดียวกัน มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพภายใน คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย

1.2.1 คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา มีหน้าที่กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติงานประจำ กำหนดคณะทำงาน โดยการกระจายความรับผิดชอบให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ให้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง กำกับติดตามและรายงานความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

1.2.2 คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน มีหน้าที่วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพภายใน ประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR)

1.2.3 คณะกรรมการการติดตามและนิเทศการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีหน้าที่ติดตามและนิเทศการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทุก ๆ ด้าน ให้คำชี้แจงแนะนำประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่จะส่งผลให้ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสำเร็จตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน การบริหารงานการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการดำเนินงานที่ให้สถานศึกษารวบรวมวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุงการประกันคุณภาพภายในซึ่งทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกัน โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 การวางแผนปฏิบัติงาน (Plan) การวางแผนเป็นกระบวนการพิจารณาล่วงหน้าว่าการประเมินผลภายในครั้งนี้จะประเมินอย่างไร ให้ใครทำ ประเมินอะไร ทำไมจึงต้องประเมิน ทำที่ไหนและทำเมื่อใด การวางแผนเป็นการกำหนดทิศทางหรือกำหนดกรอบการทำงานคล้าย ๆ กับการสร้างบ้านจะต้องวางแผนการจัดทำพิมพ์เขียวแบบบ้าน การวางแผนการประเมินผลภายในก็คล้ายกับพิมพ์เขียวของการประเมิน ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าทำไมต้องประเมิน ประเมินอะไร ใช้อะไรเป็นเกณฑ์ หรือมาตรฐานจะประเมินอย่างไร จะให้ใครเป็นผู้ประเมิน ต้องการข้อมูลอะไรบ้าง จะใช้ข้อมูลให้มีความหมายอย่างไร จะรายงานผลอย่างไร ผลออกมาแล้วจะนำเสนอใคร จะนำผลการประเมิน ไปใช้อย่างไร รวมทั้งการวางแผนการประเมินผลภายใน จะสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ประเมินเพื่อใช้เป็นแผนแม่บท ซึ่งจะทำให้ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติงานประเมินผลภายในได้อย่างถูกต้อง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย จัดทำปฏิทิน การปฏิบัติงาน จัดทำแบบรายงานความก้าวหน้าการปฏิบัติงาน ประชุมทบทวน สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและกำหนดเป้าหมาย และคุณภาพที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้น

2.2 การดำเนินการตามแผน (Do) เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการการดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ ปฏิบัติงานตามปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผน

ที่กำหนดไว้ โดยระหว่างการดำเนินงานผู้บริหารสถานศึกษาจะส่งเสริมและสนับสนุนคณะทำงาน โดยจัดตั้งอำนาจความสวดกสนับสนุนทรัพยากรที่ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับ ติดตาม ทั้งระดับรายบุคคล สาขางาน สาขาวิชา และฝ่ายต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานตามแผน โดยตลอด โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย ดำเนินงานตามรายละเอียดที่กำหนดในปฏิทิน กำหนดกรอบการประเมิน สร้างเครื่องมือในการประเมิน การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

2.3 การตรวจสอบการประเมินผลจากการดำเนินงานตามแผน (Check)

การตรวจสอบเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะการตรวจสอบ การประเมินผลจะส่งผลให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะส่งผลให้เห็นถึงการดำเนินการที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง เมื่อพบปัญหาควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ กรณีการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่เดิมแล้ว จะลงมือปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบ การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขไปเรื่อย ๆ ทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จะส่งผลให้การศึกษามีคุณภาพดีขึ้นจนกระทั่งได้มาตรฐานตามที่ต้องการ ตรวจสอบการประเมินผลภายในจะทำให้สถานศึกษารู้ถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของตนเอง เพื่อทำการปรับปรุงและพัฒนา เป็นการเปิดเผยจุดอ่อนจุดแข็งของสถานศึกษาให้ทราบทั่วกันเปิดเผย ข้อมูลให้โปร่งใส เรื่องใดที่ยังเป็นจุดอ่อนก็จัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนนั้น ให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เรื่องใดที่เป็นจุดแข็งก็เสริมสร้างและพัฒนาขึ้นไปอีกจะทำให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพสู่ความเป็นเลิศต่อไป

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) หลังจากทีคณะกรรมการที่รับผิดชอบด้านต่าง ๆ ทำการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์แปลผลในภาพรวมทั้งหมดแล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง สถานประกอบการ ผู้บริหาร ซึ่งผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร และใช้ในการวางแผน ปฏิบัติการประจำปีต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ คือ

2.4.1 การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร ระหว่างการดำเนินงาน มีการตรวจสอบและประเมินผลผู้บริหารและบุคลากร สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงงาน พัฒนางาน แผนการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน และเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.4.2 การวางแผนในปีการศึกษาต่อไป เมื่อได้รับผลการประเมินตัวบ่งชี้

บางข้อผ่านเกณฑ์ บางข้อไม่ผ่านเกณฑ์ ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงสถานศึกษา ควรหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงการจัดทำแผนในปีการศึกษาต่อไป วิธีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงได้โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลต่างที่เกิดขึ้นจะสะท้อนที่ตรงได้รับการพัฒนาปรับปรุงได้ เมื่อทราบจุดที่ต้องพัฒนาปรับปรุงแล้ว หลังจากนั้นจึงระดมความคิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ถ้าดับความสำคัญของปัญหาว่าสาเหตุใดบ้างที่มีความจำเป็นต้องพัฒนา ก่อนหลัง โดยจัดทำโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมจุดเด่นและปรับปรุงจุดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายลงในแผนปฏิบัติการประจำปีของการศึกษาต่อไป

2.4.3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ สถานศึกษานำผลที่ได้จากการประเมินพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวกรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อหน่วยงานภายนอกที่จะเข้ามาประเมินสถานศึกษาก็พร้อมที่จะนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้ประเมินต้องการได้สะดวกขึ้น

การดำเนินงานประเมินผลของสถานศึกษาไม่ได้สิ้นสุดเพียงแต่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียวแล้วหยุดเลย แต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้วถือเป็นข้อมูลที่แสดงถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้น สถานศึกษาต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่าการดำเนินงานในช่วงต่อไป สอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาหรือไม่ การพัฒนาปรับปรุงตนเอง จึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด

3. ชั้นการรายงาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 6 มาตรา 48 ได้ระบุถึงการกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เปิดเผยต่อสาธารณชนประกอบด้วย

3.1 การเขียนรายงานประจำปี เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก จะเห็นได้ว่าภายหลังจากที่สถานศึกษาได้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในจะต้องดำเนินการ คือ

3.1.1 การเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในด้านตระหนักความรู้ และความเข้าใจในเรื่องการประเมินผลภายใน

3.1.2 การดำเนินการ ได้แก่ การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan)

การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Action) และการเขียนรายงานประเมินตนเอง (Assessment Report : SAR) เพื่อนำเสนอต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

การเขียนรายงานประเมินตนเอง เป็นการนำผลการดำเนินงานและผลการประเมินภายในสถานศึกษามาเสนอและเผยแพร่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ตั้งแต่บุคลากรภายในสถานศึกษาชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ประเมินภายนอก ทั้งนี้การนำเสนอข้อมูลในรายงานประเมินตนเอง มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ

1. เสนอความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ที่มีลักษณะต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ซึ่งข้อมูลที่ได้รับทราบ จึงมีลักษณะเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสถานศึกษาคตามมาตรฐานการศึกษาซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานเมื่อทราบข้อบกพร่องแล้วได้มีการดำเนินการอย่างไร การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขมีประสิทธิภาพหรือไม่ ต้องปรับปรุงเรื่องใดเพิ่มเติมบ้าง

2. การรับรองการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาจำเป็นต้องมีเอกสารที่แสดงถึงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้คณะผู้ประเมินภายนอกตรวจสอบ การรายงานประเมินตนเองจึงเป็นเอกสารสำคัญที่จะสะท้อนภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีเพื่อใช้ในการพิจารณาคุณภาพของสถานศึกษาคตามมาตรฐานที่จะเป็น

ผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การบริหารงานในองค์กรหรือหน่วยงานจะต้องคำนึงถึงผู้บริหารเป็นอันดับแรกเพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจสั่งการและมีอำนาจในการบริหารในองค์กร เพื่อนำพาองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การที่จะเป็นผู้นำที่ดีได้นั้นจะต้องมีคุณลักษณะผู้นำและมีภาวะผู้นำ ซึ่งคำนิยามผู้นำมีผู้ได้ให้ความหมายไว้ว่าหมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่บุกเบิกในการปฏิบัติและการทำงานที่ไปสู่ความสำเร็จของตนเองและองค์กร มีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษ คือ Administration และ Management ซึ่ง ไซมอน (Simon. 1996 : 6-7; อ้างถึงใน รัตนกรณ์ สมบูรณ์. 2545 : 32) ได้สรุปความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อร่วมกันดำเนินงานไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้

อานันท์ ปันยารชุน (2545 : 24) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้บริหารไม่ใช่ผู้จะนำคนอื่นแต่ผู้บริหารที่ดีคือ ผู้ที่ผู้อื่นอยากเดินตาม

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2545 : 24) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารนั้นมีหน้าที่ที่จะมาประสานและไม่ใช่ประสานเลข ๆ แต่มาประสานให้พากันไปข้างหน้า หรือมุ่งหน้าไปสู่จุดหมายให้ได้

ประเวศ วะสี (2545 : 24) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารคือ ผู้ที่สามารถก่อให้เกิดคนในองค์กรหรือคนในสังคมเกิดความบันเทิงใจ จนมีจุดหมายร่วมกันและรวมพลังกันปฏิบัติตาม

สีปพนนท์ เกตุทัต (2545 : 24) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ จะต้องวิเคราะห์ตัดสินใจโดยมองอย่างนก มองภาพรวมทั้งหมดและปฏิบัติอย่างหนอน เอากายใจและสมองเข้าสัมผัส

สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ (2547 : 14) กล่าวไว้ว่า ในภาวะวิกฤตของระบบราชการที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ภาวะนั้นต้องการผู้บริหารที่เข้มแข็งมีความตั้งใจที่จะแก้ไขอย่างกล้าหาญอดทนและต่อเนื่อง สามารถสร้างความมั่นใจที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กรได้

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2548 : 4) กล่าวไว้ว่า สิ่งที่ควรส่งเสริมให้เกิดหรือควรฝึกฝนไว้คือ ฝึกคนในองค์กรให้พยายามช่วยเหลือตนเอง ฝึกคนให้พร้อมเป็นผู้บริหารได้เมื่อสถานการณ์มาเมื่อเป็นผู้บริหารแล้วอาจเปลี่ยนให้ผู้อื่นเป็นบ้าง

โสภณ สุภาพงษ์ (2548 : 5) กล่าวไว้ว่า การเป็นผู้บริหารนั้นไม่ว่าท่านผู้บริหารเหล่านั้นจะร่ำรวย มีสมบัติอำนาจที่ยิ่งใหญ่สักเท่าใดก็ตาม เขาไม่ใช่ผู้บริหารที่แท้จริงและยิ่งใหญ่ ถ้าเขาเกิดมาแต่ไม่เคยให้โอกาสและช่วยผู้อื่นให้พ้นทุกข์ได้เลย

สมชาย เทพแสง (2548 : 20-32) กล่าวว่านักบริหารที่เก่งมีคุณสมบัติที่คนชื่นชอบศรัทธานั้น บางครั้งต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มักเรียกว่า “ผู้นำตามสถานการณ์” หรือ “สถานการณ์สร้างวีรบุรุษ” ซึ่งลักษณะของผู้บริหารที่มักประสบความสำเร็จจะมีลักษณะ 18 ประการ ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องมีจิตวิทยา ต้องรู้จักวิเคราะห์คนเป็น รู้เขารู้เรา
2. ผู้บริหารต้องมีบุคลิกที่ดีมีอัธยาศัยไมตรีและวางตัวเหมาะสม
3. ผู้บริหารต้องรู้จักเสี่ยง กล้าได้กล้าเสีย มานะอดทน และต้องวางแผนเชิงกลยุทธ์ในการสร้างศรัทธากับผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. ผู้บริหารต้องเก่งการประชาสัมพันธ์
5. ผู้บริหารต้องรู้จักการบริหารเวลา จัดลำดับความสำคัญของงาน ต้องตรงต่อเวลาและต้องทำคนให้เป็นแบบอย่างที่ดี
6. ผู้บริหารต้องมีความสุขรอบคอบ ใจเย็น มีกลยุทธ์ที่ขอดีเยี่ยม

7. ผู้บริหารต้องมีอารมณ์ขันแก้ไขสถานการณ์ตึงเครียดและสร้างความไว้วางใจให้กับผู้อื่น ไม่เคร่งเครียด

8. ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกลและสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้เพื่อการทำงานที่ผิดพลาดน้อยที่สุด

9. ผู้บริหารจะต้องทำงานโดยยึดทฤษฎี หลักการสามารถอ้างอิงและชี้แจงเหตุผลได้

10. ผู้บริหารจะต้องมีการตรวจสอบและประเมินผลงานเสมอเพื่อให้งานนั้นสมบูรณ์ที่สุด

11. ผู้บริหารจะต้องมีจุดประสงค์ของการทำงานอย่างชัดเจน

12. ผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ

13. ผู้บริหารจะต้องกระจายงานและจะต้องให้รางวัลกับผู้ที่มีผลงานดีเด่นเป็นการเสริมกำลังใจในการพัฒนางานต่อไป

14. ผู้บริหารจะต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน

15. ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ทั้งทางทฤษฎีในการวางแผนเพื่อจะนำไปสู่การปฏิบัติงานได้จริงและนำไปสู่ความสำเร็จ

16. ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้ระบบการเมืองการปกครองต้องปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ทุกระดับไม้อ่อนหรือแข็งเกินไป

17. ผู้บริหารจะต้องเป็นนักพูด นักเขียนเพื่อให้เกิดความเชื่อถือและศรัทธากับผู้อื่น

18. ผู้บริหารจะต้องใช้หัวใจของนักปราชญ์ คือ ฟัง คิด อ่าน เขียนและจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบวินัยจรรยาบรรณในอาชีพ จากการศึกษาของบัณฑิต แท่นพิทักษ์ (2545 : 8-15) มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพ และเป็นผู้ศึกษาวิจัยถึงความมีประสิทธิผลอย่างกว้างขวางซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ ผักผ่อน ตลอดจนการพัฒนา ดังนี้

1. การเป็นผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพจะต้องเปลี่ยนคุณลักษณะผู้ตาม

2. ทำให้ผู้ตามมุ่งถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

3. เปลี่ยนแปลงระดับความต้องการของผู้ตามและขยายขอบเขตความต้องการของผู้ตาม

ให้มากกว่าเดิมซึ่งคุณลักษณะผู้นำดังกล่าวจะประกอบด้วย ความสนใจ การคล้อยตาม ความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล และการกระตุ้นการใช้ปัญญา

วันทนา เมืองจันทร์ (2544 : 24-25) ให้ความเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารเห็นว่ามีความสำคัญต่อองค์กรเป็นอย่างยิ่งและได้กล่าวตอนหนึ่งในบทความการปฏิรูปการศึกษา : คุณธรรมของผู้บริหารกับบทบาทในการประกันคุณภาพการศึกษาว่า โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นผู้บริหารเป็น

ปัจจัยหลักที่สำคัญมากที่จะบริหารการจัดการให้ผู้เรียนเกิดพัฒนา โดยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารเป็นผู้ที่วางแผนเพื่อให้ไปสู่จุดมุ่งหมายนั้นจะต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถไปสู่ผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งในยุคปฏิรูปการศึกษานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำผู้บริหารทุกระดับ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องน้อมนำปรัศธรรม 7 มาใช้ผนวกกับเป็นกัลยาณมิตร และ โยนิโสมนสิการ มาใช้เพื่อจะได้นำความรู้ความสามารถมาบริหารสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งก็สอดคล้องกับสุพล วงสินธ์ (2542 : 32-39) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในการปฏิรูปการศึกษาไว้ว่าการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบเพื่อยกระดับคุณภาพผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญสูงสุดเพราะต้องเป็นผู้นำทุกกระบวนการเพื่อให้ได้ผลสำเร็จ ผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จ ซึ่งมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหลายคนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงาน ส่วนผจญ โกจารย์ศรี (2544 : 12) ได้กล่าวว่าบทบาทของผู้บริหารไม่ใช่เป็นเพียงผู้นำการเปลี่ยนแปลงเท่านั้นแต่ต้องทำการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนต่อเนื่อง และ วินัย ใจมั่น (2544 : 7) กล่าวว่า ในการปฏิรูปการศึกษาผู้บริหารจะต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างต่อบุคลากรทุกฝ่าย และเพื่อเป็นการเตรียมการบุคลากร รวมถึงพิษณุ ตุลสุข (2544 : 18) ได้กล่าวถึงการเตรียมการในการปฏิรูปการศึกษาและการประกันคุณภาพว่า “จะปลูกพืชต้องเตรียมดิน จะกินต้องเตรียมอาหาร จะพัฒนาก็ต้องเริ่มพัฒนาคน จะแก้ปัญหาจึงต้องเริ่มแก้ที่คนก่อน” ซึ่งศูนย์ประชาสัมพันธ์กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 5) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาจะขาดไม่ได้ในการที่ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากการปฏิรูป เพราะหัวใจของความสำเร็จของการประกันคุณภาพ อยู่ที่วัฒนธรรมในองค์กร ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร และครูอาจารย์ บทบาทของผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทุกด้าน โดยเฉพาะด้านวิชาการเพราะจากงานวิจัยหลายเล่มเกี่ยวกับใช้เวลาของผู้บริหาร จากเอกสารประกอบการเรียนชุดวิชาการบริหารทรัพยากรของสุโขทัย ธรรมมาธิราช หน่วยที่ 13 ผลการวิจัยตรงกันพบว่า ผู้บริหารใช้เวลามากที่สุดคือ ด้านวิชาการ เพราะงานวิชาการเป็นหัวใจของการศึกษา ผลผลิตคือ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่มีคุณภาพ มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะ โรงเรียนที่เป็น โรงเรียนที่เข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งจะต้องรับการตรวจประเมินระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและจะต้องรับการประเมินภายนอกจากหน่วยงานที่มาจากองค์กรมหาชนในการดำเนินการจะต้องกำหนดเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้เรียนจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง
2. ด้านครูมีกระบวนการอย่างไรที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การจัดโครงสร้างขององค์กรในการบริหาร

4. การให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาตั้งแต่ต้นถึงคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพ การศึกษานั้น เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกันอย่างที่จะแยกกันไม่ได้ เพราะผู้บริหารเป็น ุญแจสำคัญในการที่จะผลักดันทุกสิ่งทุกอย่างให้สำเร็จลงได้ ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า สภาพปัญหา ของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนในสังกัดที่ประสบคือ ขาดความรู้ความเข้าใจ ุรขาดการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอปัญหาด้านการวางแผน การนิเทศติดตามประเมินผล เป็น าระยะ ๆ และปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากพฤติกรรมกรรมการบริหารเพราะพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมี การบริหารที่แตกต่างกัน แต่ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ก็ ึ่งต้องดำเนินต่อไปเพราะเป็นกฎหมายที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามเพื่อการพัฒนาประชาชนให้เป็น พลเมืองที่มีคุณภาพและการพัฒนาความสามารถให้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาก็ คือการสร้างความตระหนักให้กับทุกฝ่ายทุกด้าน เช่น ด้านความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพ การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานจัดหางบประมาณมาสนับสนุนให้เพียงพอ และ ึ่งให้ความสำคัญกระจายอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารที่มุ่งให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 15-29) ได้กำหนดบทบาทของ ผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

1. มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา มีตัวบ่งชี้ ดังนี้

- 1.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 1.2 มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 1.3 มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ
- 1.4 มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

2. มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานและพัฒนา องค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร มีตัวบ่งชี้ ดังนี้

- 2.1 มีการจัดองค์กร โครงสร้างและระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูงและ ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และความเหมาะสม
- 2.2 มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมและทันต่อการใช้งาน
- 2.3 มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- 2.4 มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 2.5 ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจผลการบริหารและการพัฒนาผู้เรียน

3. มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มีตัวบ่งชี้ ดังนี้

- 3.1 มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
- 3.2 มีการบริหารเชิงกลยุทธ์และใช้หลักการมีส่วนร่วม
- 3.3 มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา
- 3.4 มีรูปแบบการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- 3.5 มีการตรวจสอบและถ่วงดุล

4. มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีตัวบ่งชี้ ดังนี้

- 4.1 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
- 4.2 มีรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ
- 4.3 มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความถนัดและความสามารถของผู้เรียน

ความสามารถของผู้เรียน

4.4 มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และสื่ออุปกรณ์การเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

- 4.5 มีการจัดระบบการบันทึก การรายงานผล และการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน
- 4.6 มีระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- 4.7 มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

5. มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีตัวบ่งชี้ ดังนี้

5.1 มีการจัดและพัฒนาระบบช่วยเหลือผู้เรียนที่เข้มแข็งและทั่วถึง

5.2 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถทางวิชาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

5.3 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษ และความถนัดของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

5.4 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม

5.5 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์และกีฬา/นันทนาการ

5.6 มีการจัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณี และ

ภูมิปัญญาไทย

5.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

6. มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มศักยภาพ มีตัวบ่งชี้ ดังนี้

6.1 มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่เหมาะสม

6.2 มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

6.3 มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

6.4 มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียว และอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี

6.5 มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาแต่ละแห่งที่จะต้องเป็นผู้นำในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ตามที่ได้กำหนดไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานการวิจัยของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตลอดทั้งผลงานวิจัยและบทคัดย่อของผู้รู้ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาก่อน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

วริทธิ์ กาญจนวีรกุล (2541 : 37) ได้ศึกษาและรวบรวมงานวิจัยต่างประเทศของเพอร์ริงตัน (Purington, 1967) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้นำในการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานบุคคลมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของโรงเรียนซึ่ง โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพแตกต่างกันมีสาเหตุมาจากผู้บริหารมีคุณสมบัติแตกต่างกันทำให้ความสามารถในการทำงานแตกต่างกัน ด้านความพึงพอใจของครู พบว่าครูมีความพึงพอใจในตัวผู้บริหารที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพราะมีความเข้าใจในทัศนะของครูเป็นอย่างดีสามารถชี้แจงให้ครูเข้าใจการทำงานของโรงเรียนได้

แก้วเวียง วิโรจน์รัตน์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาต่างกัน โดยครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีความคิดเห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับน่าพอใจ ยกเว้นด้านการกำหนดเป้าหมายอยู่ในระดับดี แต่ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่า

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับดี ยกเว้นด้านการจัดทำมาตรฐาน โรงเรียนอยู่ในระดับน่าพอใจ และปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ได้แก่ ด้านความร่วมมือ จากชุมชน และผู้ร่วมงานน้อย ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน ไม่ครอบคลุม ระบบสารสนเทศ ไม่ชัดเจนและไม่เป็นความจริง เป้าหมายมีขอบเขตกว้างไม่ชัดเจนไม่ตรงกับความต้องการของ ชุมชน การจัดทำแผนงาน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควรแผนงาน ไม่สามารถนำไป ปฏิบัติได้อย่างจริงจัง การตรวจสอบภายในไม่มีความต่อเนื่อง ไม่มีเครื่องมือตรวจสอบที่ชัดเจนและ การรายงานความก้าวหน้า การเผยแพร่ต่อสาธารณชนมีน้อย สรุปการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษายังคงดำเนินต่อไปแม้ว่าจะไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ปัญหาส่วนใหญ่คือ การขาด ความรู้ความเข้าใจ ขาดงบประมาณ ครูไม่ได้รับการอบรมและพัฒนา และอีกสาเหตุหนึ่งคือ ได้รับความร่วมมือจากชุมชนและผู้ร่วมงานน้อย ตลอดจน โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีการดำเนินงาน และปฏิบัติแตกต่างกัน

ญาณอาภา ทับทิมทอง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อ การประเมินคุณภาพภายนอกของ โรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านการรับรอง การประกันคุณภาพภายใน เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) กิจกรรมที่แสดงถึงมาตรฐานการศึกษา ด้าน ผู้เรียนมีความดีสูงสุดคือ ผู้บริหารใน โรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมภาวการณ์เจริญเติบโต ของนักเรียน กิจกรรมที่มีความดีต่ำสุดคือ ร่วมทำบุญตักบาตรสัปดาห์ละหนึ่งวัน 2) กิจกรรมที่แสดง ถึงมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการมีความดีสูงสุดคือ การจัดการ การบริหารงานและส่งเสริม เทคนิควิธีการสอนของครู และการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนมีความดีต่ำสุดคือ การแข่งขัน ประกวดคนตรีไทย และ 3) กิจกรรมที่แสดงถึงมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัยความดีสูงสุดคือ ความสามารถของครูในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความดีต่ำสุดคือ มีห้องปฏิบัติการฝึกอาชีพให้เด็ก ได้ปฏิบัติจริง

ดำรง ศรีอร่าม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ ของผู้บริหาร โรงเรียน กับแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน มีพฤติกรรมเป็น แบบมุ่งงาน เมื่อจำแนก ตามประสพการณ์การบริหารงานของผู้บริหารที่ต่างกันมีพฤติกรรมของ ผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาด โรงเรียนที่ต่างกันมีพฤติกรรมผู้นำผู้บริหารแตกต่าง กัน ระดับของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนใน โรงเรียนมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ทั้ง โดยรวม และแยกเป็นรายด้าน เมื่อจำแนกตามประสพการณ์การบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่ ต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ

จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าแตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งจำแนกตามประเภทผู้บริหารและขนาดของโรงเรียน

พิมพ์ภักดิ์ ปลืงอุตม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ กับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน โสตศึกษา พบว่า 1) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนอยู่ใน ระดับมากทั้งพฤติกรรมแบบมุ่งงาน และพฤติกรรมแบบมุ่งสัมพันธ์ เมื่อจำแนกตามประเภท ของผู้บริหารและสถานที่ตั้งอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามประเภทของผู้บริหารและ สถานที่ตั้งอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) พฤติกรรมผู้นำของ ผู้บริหารกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน จำแนกตามประเภทของผู้บริหารและสถานที่ตั้งมี ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรม องค์การของโรงเรียนด้านความมุ่งประสงค์ขององค์การ ร้อยละ 73.70 และด้านมุ่งสัมพันธ์มีอิทธิพล ต่อวัฒนธรรมโรงเรียนด้านการมอบอำนาจร้อยละ 75.43

นิยม โพธิ์งาม (2545 : 115) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในโรงเรียนนาร่อง จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจุบันในการประกันคุณภาพภายใน โดย ภาพรวมและด้านทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อยคือ การวางแผน การประเมิน การปฏิบัติ และด้านการปรับปรุง และได้เสนอแนะไว้ 5 ประการ เรียงลำดับดังนี้ ผู้บริหารจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมินในทุกชั้นตอน บุคลากรต้องมีการทำงานเป็นทีม และต้องมีความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพภายใน มีคณะทำงานและผู้รับผิดชอบ ประสานงาน กำกับติดตาม นิเทศการประกันคุณภาพภายใน

รัตนาภรณ์ สมบูรณ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามแนวทาง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น พบว่าโดยภาพรวม จัดอยู่ในระดับมาก โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินงาน ตามแผน ส่วนขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ การติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุง การดำเนินงาน ผลการปฏิบัติงานตามปัจจัยเกณฑ์คุณภาพและตัวชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เอกชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ปัจจัยที่ 1 ประชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ ต่ำที่สุดคือ ปัจจัยที่ 4 ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการดำเนินงานตามแนว ทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับปัญหาเงิน อุดหนุนจากรัฐบาล ไม่เพียงพอกับความต้องการเป็นลำดับที่ 1 ส่วนปัญหาที่มีความสำคัญน้อยที่สุด

อยู่ในลำดับที่ 10 คือ ผู้บริหารมองผลกำไรมากกว่าคุณภาพ และผู้บริหารขาดประสบการณ์และความรู้ในการบริหาร โรงเรียน

สมพงษ์ โศกเป็ย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอก ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า 1) สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอกในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และด้านผู้เรียน โดยมีข้อสังเกต คือ 1) ด้านกระบวนการสถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ดำเนินการมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือสถานศึกษามี องค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร และสถานศึกษามีการจัดกิจกรรม และการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ด้านปัจจัยผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ และครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดำเนินการอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ดำเนินการมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ คณิตและกีฬา ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต 4) ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอกในโรงเรียน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ด้านงบประมาณและด้านวัสดุอุปกรณ์ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากรและด้านการจัดการมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

สุคน สากลาวรี (2545 : 199) ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมในการประกันคุณภาพ ใช้การประชุมมากที่สุดด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ บุคลากรขาดการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนขาดข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนและปัญหาการวางแผนการบริหารการศึกษาในโรงเรียนด้านวิชาการมีปัญหามากที่สุด

ณรงค์ อินทร์สุข (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า 1) ปัจจัยทั้ง 4 ตัว ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การเตรียมความพร้อมให้บุคลากร การทำงานเป็นทีม การนิเทศและกำกับติดตาม การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโดยกำหนดความแปรปรวนต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ได้ประมาณร้อยละ 81 2) จากการคัดเลือกปัจจัยพบว่า ปัจจัยด้านการนิเทศและกำกับติดตาม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านภาวะ

ผู้นำของผู้บริหารเป็นชุดของปัจจัยที่ดีที่สุดที่ร่วมกันแล้วมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในมากที่สุด โดยสามารถร่วมกันกำหนดความแปรปรวนต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถึงประมาณร้อยละ 81

สิทธิ์ สิริพิเศษ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษากับการประกันคุณภาพภายใน สหวิทยาเขตเทพนคร นครปฐม พบว่า 1) ระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มนตรี บุญธรรม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน 4) ประสิทธิผลของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน 5) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โกศล ศรีทอง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี พบว่า 1) คุณลักษณะทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา และด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง 2) คุณภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ และด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน อยู่ในระดับดี ตามลำดับ ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการจัดการงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง 3) คุณลักษณะทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาในภาพรวม พบว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวก โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 4) คุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริหารด้านการได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรทางการบริหาร และคุณลักษณะทางวิชาการของผู้บริหารในภาพรวมร่วมกันทำนายคุณภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น พอสรุปการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังคง ดำเนินต่อไป แม้ว่าจะไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ปัญหาส่วนใหญ่คือ การขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดงบประมาณ ครูไม่ได้รับการอบรมและพัฒนา อีกสาเหตุหนึ่งคือ ได้รับความร่วมมือจากชุมชน และผู้ร่วมงานน้อย ตลอดจน โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีการดำเนินงานและปฏิบัติแตกต่างกัน และพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

ครัก (Krug. 1998 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเรียนรู้และความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนอย่างไรและผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพทำอะไรบ้างซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ใช้การวัดประสิทธิภาพและพัฒนาการของความเป็นผู้นำของผู้บริหารและผลของการศึกษา พบว่าความพยายามของผู้บริหารในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาและการจัดการ ด้านหลักสูตร การนิเทศการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนในสถานศึกษาและส่งเสริม บรรยากาศการเรียนการสอนในสถานศึกษามีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบ อีกว่าบทบาทของผู้บริหารจะมีผลต่อบุคลิกลักษณะของครู

นูเบิร์ต (Neubert. 1999 : 96-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้นำที่เห็น ได้ชัด ในการทำงานเป็นกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ในการทำงานเป็นกลุ่มของผู้นำนั้น ผู้นำ ต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลในกลุ่มอื่น เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มมีความสุขรอบคอบ ซื่อตรงต่อหน้าที่ เป็นที่ปรึกษาที่ดี ยอมรับในความรู้ความสามารถของผู้อื่นสามารถประสานงาน ได้ดีรู้จักข้อบกพร่องของตนเองแล้วพัฒนาให้ดีขึ้น

แคร์โรลิน (Carolyn. 2005 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ในซานเมืองเมสซาซูเซตส์ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องแสดงภาวะหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียนและผู้ปกครอง นั่นคือ ผลผลิต (นักเรียน) ต้องตอบสนองต่อลูกค้าและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และผู้บริหาร โรงเรียนต้องแสดงภาวะปัจจัยและด้านกระบวนการ ในด้านผลผลิต โรงเรียนจะต้องกำหนดซึ่ง รวมทั้งมาตรฐานด้านผลผลิต

ชารอน (Sharon. 2005 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของอาจารย์ใหญ่กับการมีต่อ การคุณภาพศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงของรัฐเทนเนสซี พบว่า 1) คุณลักษณะ ของอาจารย์ใหญ่กับคุณภาพศึกษาใน โรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ด้านการเปรียบเทียบ

ความคิดเห็น โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน 3) ด้านความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง

เซอร์เรีย (Sherrie. 2005 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำที่มีคุณภาพและการพัฒนาที่ไม่หวังผลประโยชน์ พบว่า ความพยายามของผู้นำที่มีคุณภาพในการกำหนดนโยบายของหน่วยงาน ในส่วนของโรงเรียนนั้นผู้บริหารที่มีคุณภาพ การจัดการด้านหลักสูตร การนิเทศการสอน การประเมินการเรียนการสอนในโรงเรียน และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนมีผลต่อการพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกลักษณะของบุคลากรในโรงเรียน

เปชี (Pei Chi. 2005 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับตำแหน่งผู้นำกับการมีคุณภาพของวิทยาลัย พบว่า 1) ผู้นำเพศชายและเพศหญิง ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง ไม่แตกต่างกัน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำเพศชายและเพศหญิง ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง 3) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำเพศชายและเพศหญิง ด้านคุณภาพผลลัพธ์ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ดอนนา (Donna. 2006 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษากับการปฏิรูปการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า 1) คุณลักษณะของอาจารย์ใหญ่กับการปฏิรูปการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านการเปรียบเทียบความคิดเห็น โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน 3) ด้านความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังส่งผลต่อตัวครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ในด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน

จากข้างต้นจะเห็นว่า การสำรวจและวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ผลการวิจัยของหลายท่าน พบว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก แต่มีปัญหาคือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน การขาดบุคลากร งบประมาณ และพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารเช่นเดียวกับงานวิจัยในประเทศ ดังนั้นในการจัดการศึกษาและการดำเนินงานประกันคุณภาพของการจัดการศึกษา โรงเรียนจะต้องแสดงภาวะหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียนและผู้ปกครองนั่นคือ ผลผลิต (นักเรียน) ต้องตอบสนองต่อลูกค้าและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ด้านผู้ปกครองต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา และ โรงเรียนต้องแสดงภาวะปัจจัยและด้านกระบวนการในด้านผลผลิต โรงเรียนจะต้องกำหนด ซึ่งรวมทั้งมาตรฐานด้านผลผลิต ด้านคณะกรรมการสถานศึกษา เมื่อนักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ ก็จะมีการกำหนดมาตรฐานให้สูงขึ้นและดำเนินการ

พัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานด้านผลผลิตจะถูกยกระดับให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับมาตรฐานในระดับจังหวัดและมาตรฐานระดับชาติ นอกจากนี้จะต้องแสดงภาวะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย และนำไปปฏิบัติจนเกิดเป็นรูปธรรม คุณภาพที่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญคือ คุณภาพของผลผลิต แต่การที่จะได้มาซึ่งคุณภาพของผลผลิตที่ลูกค้าพอใจนี้ จะต้องมาจากคุณภาพของกระบวนการ (Process Quality) และคุณภาพบุคลากร (Human Quality) กระบวนการที่มีคุณภาพและคนที่มีคุณภาพเท่านั้นที่จะสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพได้ และกระบวนการที่มีคุณภาพจะต้องเป็นกระบวนการที่ครบวงจร คุณภาพของคนต้องได้รับการฝึกอบรม เพื่อให้ทำงานอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพรู้ถึงวิธีทำงานถูกต้องและจะต้องพัฒนาคุณภาพของคนในลักษณะที่สร้างบรรยากาศของการรักการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร ซึ่งจะ ทำให้มีการปรับปรุงงานและพัฒนาเทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง มีมูลค่าเพิ่มในตัว ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทางวิชาการ เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในการทำงาน ประสานความร่วมมือร่วมใจ เพื่อการไปสู่จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามที่ต้องการต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 ลักษณะของเครื่องมือ
 - 2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2549 ซึ่งมีสถานศึกษา จำนวน 209 โรงเรียน รวมผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น 209 คน จำแนกดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. 2549 : 1-6)

1.1 อำเภอสตึก	จำนวน 66 คน
1.2 อำเภอคูเมือง	จำนวน 53 คน
1.3 อำเภอพุทไธสง	จำนวน 24 คน
1.4 อำเภอนาโพธิ์	จำนวน 22 คน
1.5 อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์	จำนวน 22 คน
1.6 อำเภอแคนดง	จำนวน 22 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มประชากร คือผู้บริหารสถานศึกษา ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2549 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 136 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified

Random Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนในแต่ละอำเภอของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นกลุ่มย่อย ตามระดับช่วงชั้น (Starta) ซึ่งมี 3 กลุ่ม คือ ช่วงชั้นที่ 1-2 ช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 3-4 แล้วทำการสุ่มกลุ่มย่อยดังกล่าว ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังแสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอและโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ในระดับช่วงชั้นที่ 1 ถึงช่วงชั้นที่ 4

ที่	อำเภอ	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
		ช่วงชั้น ที่ 1-2	ช่วงชั้น ที่ 1-3	ช่วงชั้น ที่ 3-4	รวม (คน)	ช่วงชั้นที่ 1-2	ช่วงชั้น ที่ 1-3	ช่วงชั้น ที่ 3-4	รวม (คน)
1	อำเภอสตึก	39	21	6	66	25	13	4	42
2	อำเภอคูเมือง	39	10	4	53	25	7	3	35
3	อำเภอพุทไธสง	16	7	1	24	10	5	1	16
4	อำเภอนาโพธิ์	11	9	2	22	7	6	1	14
5	อำเภอบ้านใหม่ฯ	18	3	1	22	12	2	1	15
6	อำเภอแคนดง	17	3	2	22	11	2	1	14
	รวม	140	53	16	209	90	35	11	136

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน วุฒิการศึกษาและระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาดามทฤษฎีของสโตกคิลล์ (Stogdill, 1974 : 75-76) แบ่งเป็น 6 คุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะทางกาย
2. คุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม
3. คุณลักษณะทางสติปัญญา
4. คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ
5. คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน
6. คุณลักษณะทางสังคม

มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าตำแหน่งของช่วงน้ำหนัก แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- น้ำหนัก 5 หมายถึง ระดับคุณลักษณะมากที่สุดและหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด
- น้ำหนัก 4 หมายถึง ระดับคุณลักษณะมากและหรือมีการปฏิบัติมาก
- น้ำหนัก 3 หมายถึง ระดับคุณลักษณะปานกลางและหรือมีการปฏิบัติปานกลาง
- น้ำหนัก 2 หมายถึง ระดับคุณลักษณะน้อยและหรือมีการปฏิบัติน้อย
- น้ำหนัก 1 หมายถึง ระดับคุณลักษณะน้อยที่สุดและหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาดตามกรอบแนวความคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอยู่ 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นดำเนินงาน
3. ขั้นการรายงาน

มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าตำแหน่งของช่วงน้ำหนัก แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- น้ำหนัก 5 หมายถึง ระดับการดำเนินการมากที่สุด
- น้ำหนัก 4 หมายถึง ระดับการดำเนินการมาก
- น้ำหนัก 3 หมายถึง ระดับการดำเนินการปานกลาง
- น้ำหนัก 2 หมายถึง ระดับการดำเนินการน้อย
- น้ำหนัก 1 หมายถึง ระดับการดำเนินการน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม นำแนวคิดที่ได้มาเป็นแนวทางในการดำเนินการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษากระบวนการสร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่ศึกษา ค้นคว้าแล้วนำมาเป็นแนวในการสร้างคำถาม ซึ่งประกอบด้วยนิยามเชิงปฏิบัติการตัวบ่งชี้คำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารและการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อวิจัย

3. นำเสนอร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมตรงสภาพและปัญหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามแบบ Face Validity ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบได้แก่

- 3.1 นายสง่า จันทร์วิเศษ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
- 3.2 นายชาญณรงค์ ศิริอำพันธ์กุล หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
- 3.3 นายวิรัช ปัญญาวานิชกุล ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลพุทธโฆสง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

4. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

5. นำแบบสอบถามไปทดสอบใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยหาอำนาจการจำแนกรายชื่อ

6. การหาอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายชื่อหาคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t -test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 55 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 55 ข้อ ค่า t อยู่ระหว่าง 1.950 – 6.735

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านคำอำนาจจำแนกเป็นรายข้อไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตามระดับช่วงชั้นที่ 1 - 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9851

8. นำแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 แจกไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม นัดหมายวันเวลาในการไปเก็บข้อมูล
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากโรงเรียนต่าง ๆ 136 โรงเรียน และเดินทางไปขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองจากฝ่ายธุรการของแต่ละโรงเรียน
4. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม จำนวน 136 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 136 ฉบับ ก็คือเป็นร้อยละร้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลได้แล้วในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. จัดแยกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่มตามประเภทของตัวแปร
3. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ
4. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หา

ค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางร้อยละ

5. การศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

6. การศึกษาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

7. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r_{xy}) แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

8. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open Form) ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้ว แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

9. เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (Mean) โดยกำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับการดำเนินการ/ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับการดำเนินการ/ระดับการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับการดำเนินการ/ระดับการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับการดำเนินการ/ระดับการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับการดำเนินการ/ระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด

10. เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) การแปลความหมาย ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 313-314)

ค่า (r_{xy}) 0 ถึง .20 ความหมาย มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก

ค่า (r_{xy}) .20 ถึง .40 ความหมาย มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างน้อย

ค่า (r_{xy}) .40 ถึง .60 ความหมาย มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

ค่า (r_{xy}) .60 ถึง .80 ความหมาย มีความสัมพันธ์กันมาก

ค่า (r_{xy}) .80 ถึง 1.0 ความหมาย มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด

11. การพิจารณาว่าตัวแปร 2 ตัว มีความสัมพันธ์กันอย่างไร พิจารณาจากเครื่องหมาย ซึ่งมี 2 กรณี คือ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 316)

11.1 ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่าตัวแปร 2 ตัว นั้นมีความสัมพันธ์ทางบวก นั่นคือ ถ้าได้คะแนนสูงในตัวแปรที่หนึ่งจะได้คะแนนสูงในตัวแปรที่สองด้วย

11.2 ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ แสดงว่าตัวแปร 2 ตัว นั้นมีความสัมพันธ์ทางลบ นั่นคือ ถ้าได้คะแนนสูงในตัวแปรที่หนึ่งจะได้คะแนนต่ำในตัวแปรที่สอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาอัตราส่วนวิกฤต t ตามวิธีการของ t -test โดยใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{x}_H - \bar{x}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	\bar{x}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ได้คะแนนสูง
	\bar{x}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง ได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง ได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

$$a = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	a	แทน	ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. ค่าสถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	p	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\Sigma x}{n}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	Σx	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนของข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\Sigma x^2 - (\Sigma x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	Σx^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\Sigma x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 314)

$$\text{สูตร} \quad r_{xy} = \frac{n\Sigma xy - \Sigma x \Sigma y}{\sqrt{[n\Sigma x^2 - (\Sigma x)^2][n\Sigma y^2 - (\Sigma y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของคะแนนชุด X กับ Y
 Σx แทน ผลรวมของคะแนนชุด X
 Σy แทน ผลรวมของคะแนนชุด Y
 Σxy แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน X กับ Y
 Σx^2 แทน ผลรวมของค่ากำลังสองของคะแนนชุด X
 Σy^2 แทน ผลรวมของค่ากำลังสองของคะแนนชุด Y
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางด้านสถิติและวิจัยในการวิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูล โดยเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางแบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ตอนที่ 5 สรุปข้อเสนอแนะที่เป็นปลายเปิด (Open Form) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะปรากฏผลดังตาราง 3

ดังนี้

ตาราง 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n = 136)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	129	94.90
1.2 หญิง	7	5.10
2. อายุ		
2.1 20 - 30 ปี	0	0.00
2.2 31 - 40 ปี	12	8.80
2.3 41- 50 ปี	112	82.40
2.4 51 ปีขึ้นไป	12	8.80
3. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง		
3.1 1-10 ปี	24	17.60
3.2 11-20 ปี	49	36.10
3.3 21 ปีขึ้นไป	63	46.30
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
4.2 ปริญญาตรี	26	19.10
4.3 สูงกว่าปริญญาตรี	110	80.90

ตาราง 3 (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n = 136)	ร้อยละ
5. ระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา		
5.1 ช่วงชั้นที่ 1-2	90	66.20
5.2 ช่วงชั้นที่ 1-3	35	25.70
5.3 ช่วงชั้นที่ 3-4	11	8.10

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 129 คน (ร้อยละ 94.90) ที่เหลือเป็นเพศหญิง จำนวน 7 คน (ร้อยละ 5.10) มีอายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 41- 50 ปี จำนวน 112 คน (ร้อยละ 82.40) รองลงไป มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 12 คน (ร้อยละ 8.80) และ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน (ร้อยละ 8.80) มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 63 คน (ร้อยละ 46.30) รองลงไป ตั้งแต่ 10 – 20 ปี จำนวน 49 คน (ร้อยละ 36.10) และ 1 – 10 ปี จำนวน 24 คน (ร้อยละ 17.60) มีวุฒิการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 110 คน (ร้อยละ 80.90) รองลงไป ปริญญาตรี จำนวน 26 คน (ร้อยละ 19.10) มีการปฏิบัติงานในโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 – 2 จำนวน 90 คน (ร้อยละ 66.20) รองลงไปคือผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 - 3 จำนวน 35 คน (ร้อยละ 25.70) และผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 จำนวน 11 คน (ร้อยละ 8.10)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาคูณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน ซึ่งจะปรากฏผลดังตาราง 4 ถึง ตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ลักษณะทางกาย	4.48	0.47	มาก	2
2. ลักษณะภูมิหลังทางสังคม	4.13	0.57	มาก	5
3. ลักษณะทางสติปัญญา	4.24	0.61	มาก	4
4. ลักษณะทางบุคลิกภาพ	4.34	0.60	มาก	3
5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน	4.49	0.45	มาก	1
6. ลักษณะทางสังคม	4.06	0.55	มาก	6
เฉลี่ยรวม	4.29	0.48	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 ($\bar{X}=4.49$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านลักษณะทางกาย โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านลักษณะทางกาย	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. มีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	4.68	0.47	มากที่สุด	1
2. มีบุคลิกลักษณะดี	4.37	0.48	มาก	4
3. การแต่งกายสะอาด เรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบ และตามกาลเทศะ	4.50	0.50	มาก	3
4. มีกิริยามารยาทเหมาะสม และเหมาะสมกับตำแหน่ง	4.59	0.49	มากที่สุด	2
5. มีร่างกายที่สง่างาม	4.29	0.79	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.48	0.47	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านลักษณะทางกาย
โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ
อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้น ข้อ 1 และข้อ 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อ 1 มี
สุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 ($\bar{X}=4.68$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะภูมิหลังทางสังคม โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านลักษณะภูมิหลังทางสังคม	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
6. เป็นผู้มีความรู้ มีการศึกษาดี	4.38	0.68	มาก	2
7. เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถที่บุคลากรในสถานศึกษา และบุคคลภายนอกให้การยอมรับยกย่อง	4.47	0.70	มาก	1
8. มีฐานะทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการบริหารงานในสถานศึกษา	3.95	0.61	มาก	3
9. เป็นผู้มีพลังอำนาจต่อบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลอื่น	3.95	0.49	มาก	3
10. เป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจในหน่วยงานระดับสูง หรือนักการเมืองในระดับต่าง ๆ	3.88	0.73	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.13	0.57	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะภูมิหลังทางสังคม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยข้อ 7 เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถที่บุคลากรในสถานศึกษา และบุคคลภายนอกให้การยอมรับยกย่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 ($\bar{X}=4.47$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะทางสติปัญญา โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านลักษณะทางสติปัญญา	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
11. เป็นผู้มีไหวพริบ มีปฏิภาณและเชาว์ปัญญา	4.24	0.85	มาก	3
12. มีความสามารถในการสื่อสารหรือสื่อความหมาย เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการบริหารงาน	4.26	0.66	มาก	2
13. มีการตัดสินใจสั่งการบนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์	4.13	0.59	มาก	4
14. มีความรอบรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่	4.12	0.68	มาก	5
15. เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.44	0.61	มาก	1
เฉลี่ยรวม	4.24	0.61	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะทางสติปัญญา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยข้อ 15 เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 ($\bar{X}=4.44$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะทางบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านลักษณะทางบุคลิกภาพ	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
16. มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ และ ติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ	4.44	0.61	มาก	1
17. เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ได้ดี	4.26	0.66	มาก	4
18. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรใน สถานศึกษาและบุคคลอื่น	4.32	0.67	มาก	3
19. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.20	0.65	มาก	5
20. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.40	0.60	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.34	0.60	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะทาง
บุคลิกภาพ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมี
การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยข้อ 16 มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์
และติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 ($\bar{X}=4.44$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
21. การทุ่มเทและอุทิศเวลาให้กับงานเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ	4.68	0.49	มากที่สุด	1
22. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค	4.56	0.66	มากที่สุด	2
23. มีความผูกพันกับงานและรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง	4.53	0.67	มากที่สุด	3
24. มีการกำกับ ติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	4.45	0.61	มาก	4
25. มีความสามารถในการนิเทศงานและบริหารจัดการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี	4.24	0.74	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.49	0.45	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 21 ข้อ 22 และข้อ 23 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อ 21 มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 ($\bar{X}=4.68$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะทางสังคม โดยรวมและรายข้อ

คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านลักษณะทางสังคม	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
26. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและบุคคล ทั่วไป	4.10	0.68	มาก	1
27. มีความสามารถในการประสานงานติดต่อสื่อสาร และโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามได้	4.07	0.65	มาก	2
28. การปฏิบัติงานทั้งงานในหน้าที่ งานส่วนรวม และ งานส่วนตัวเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น	4.06	0.67	มาก	3
29. การวางแผนในการเข้าร่วมสังคมมีความเหมาะสม กับกาลเทศะ	4.04	0.54	มาก	5
30. เป็นผู้นำบุคลากรในสถานศึกษาในการจัดงานหรือ เข้าร่วมงานกับชุมชน สังคมหรือหน่วยงานอื่น	4.05	0.74	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.06	0.55	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านลักษณะทางสังคม
โดยรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีผล
การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยข้อ 26 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและบุคคล
ทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 ($\bar{X}=4.10$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งจะปรากฏผลดังตาราง 11 ถึง ตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. การเตรียมการ	4.13	0.51	มาก	2
2. การดำเนินงาน	4.19	0.56	มาก	1
3. การรายงาน	3.96	0.57	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.12	0.53	มาก	

จากตาราง 11 พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 ($\bar{X}=4.19$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านการเตรียมการ โดยรวมและรายข้อ

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการเตรียมการ	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. บุคลากรที่เป็นแกนนำมีความรู้และความสามารถถ่ายทอด ความรู้ให้กับทีมงานในสถานศึกษาได้รับรู้ทุกคน	4.10	0.62	มาก	3
2. มีการเชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.79	0.91	มาก	4
3. มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเป็นคณะทำงาน	4.42	0.65	มาก	1
4. มีการประชุมบุคลากรในสถานศึกษา ผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง	4.21	0.49	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.13	0.51	มาก	

จากตาราง 12 พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านการเตรียมการ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้น ข้อ 3 มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเป็นคณะทำงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 ($\bar{X}=4.42$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านการดำเนินงาน โดยรวมและรายข้อ

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงาน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
5. สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของแต่ละมาตรฐานการศึกษาไว้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับหลักสูตร วิชาที่สอน ความต้องการของชุมชนและพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ	4.52	0.50	มากที่สุด	1
6. มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้	4.15	0.78	มาก	9
7. มีการจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายและความ จำเป็นเร่งด่วนของการดำเนินงาน	3.98	0.68	มาก	13
8. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อสะดวกในการกำกับ ติดตามงานอย่างมีคุณภาพ	4.23	0.67	มาก	5
9. มีการกำหนดปฏิทินในการปฏิบัติงาน ไว้ทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มงานจนสรุปผลงาน	4.22	0.79	มาก	6
10. มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน โดยจัด ความสำคัญของความสำคัญของงานเพื่อให้เหมาะสม คู่คุณค่าและเกิดประ โยชน์สูงสุด	4.13	0.75	มาก	10
11. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานได้ทำงาน ตามความถนัด	4.29	0.68	มาก	3
12. มีการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในหน่วยงานอย่าง เหมาะสมและเพียงพอ	4.03	0.54	มาก	12
13. มีการนิเทศกำกับติดตามงานทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อเป็นการให้กำลังใจและสนับสนุนให้มีการ ดำเนินงานตามแผน	3.98	0.59	มาก	13

ตาราง 13 (ต่อ)

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงาน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
14. มีการวางกรอบในการประเมินอย่างชัดเจนสมบูรณ์ เครื่องมือมีความเหมาะสมตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้	4.15	0.76	มาก	9
15. มีการตรวจสอบระหว่างการดำเนินงานตามแผนและ เก็บข้อมูลเป็นระยะ ๆ	4.28	0.63	มาก	4
16. มีการแปลความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ นำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน	4.19	0.73	มาก	7
17. มีการประเมินผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา โดย สรุปเป็นภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา	4.38	0.78	มาก	2
18. มีการนิเทศ ติดตามประเมินผลและให้คำปรึกษา แนะนำในการปรับปรุง	4.18	0.52	มาก	8
19. พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพให้มี ประสิทธิภาพและมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ	4.07	0.83	มาก	11
เฉลี่ยรวม	4.19	0.56	มาก	

จากตาราง 13 พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 ด้านการดำเนินงาน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้น ข้อ 5 สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของแต่ละมาตรฐานการศึกษาไว้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับหลักสูตร วิสัยทัศน์ ความต้องการของชุมชน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 ($\bar{X}=4.52$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านการรายงาน โดยรวมและรายข้อ

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการรายงาน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
20. มีการเสนอแนะข้อปรับปรุงการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารและบุคลากร	4.00	0.67	มาก	4
21. มีการจัดอันดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องพัฒนา แก้ไขก่อนแล้วพัฒนาวางแผนจัดทำเป็น โครงการ กิจกรรมในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป	4.09	0.70	มาก	2
22. จัดทำระบบสารสนเทศและจัดเก็บเป็นข้อมูลเพื่อใช้ ตัดสินใจในการบริหาร และนำเสนอต่อหน่วยงานอื่น	4.04	0.53	มาก	3
23. มีการรวบรวมผลการดำเนินงานและการประเมินผล ทุกภาคเรียน และสิ้นปีการศึกษา	3.79	0.70	มาก	5
24. มีการเขียนสรุปผลการดำเนินงาน และการประเมินผล เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด	4.16	0.72	มาก	1
25. สถานศึกษารายงานผลความก้าวหน้าเกี่ยวกับการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาต่อผู้มีส่วน เกี่ยวข้องรับทราบอย่างต่อเนื่อง	3.75	0.64	มาก	6
เฉลี่ยรวม	3.96	0.57	มาก	

จากตาราง 14 พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านการรายงาน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยข้อ 24 มีการเขียนสรุปผลการดำเนินงาน และการประเมินผลเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 ($\bar{X}=4.16$)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้กำหนดสัญลักษณ์แต่ละตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

x_1	แทน ลักษณะทางกาย
x_2	แทน ลักษณะภูมิหลังทางสังคม
x_3	แทน ลักษณะทางสติปัญญา
x_4	แทน ลักษณะทางบุคลิกภาพ
x_5	แทน ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน
x_6	แทน ลักษณะทางสังคม
y_1	แทน การเตรียมการ
y_2	แทน การดำเนินงาน
y_3	แทน การรายงาน

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 4

ตัวแปรอิสระ		คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา					รวม	
		ลักษณะทางกาย	ลักษณะภูมิหลังทางสังคม	ลักษณะทางสติปัญญา	ลักษณะทางบุคลิกภาพ	ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน		ลักษณะทางสังคม
		(x_1)	(x_2)	(x_3)	(x_4)	(x_5)		(x_6)
ตัวแปรตาม								
การประกัน								
คุณภาพภายใน								
การเตรียมการ	(y_1)	.505**	.594**	.702**	.739**	.558**	.954**	.775**
การดำเนินงาน	(y_2)	.365**	.500**	.527**	.591**	.438**	.873**	.630**
การรายงาน	(y_3)	.408**	.504**	.482**	.533**	.544**	.917**	.641**
รวม	(y)	.413**	.536**	.564**	.624**	.502**	.933**	.682**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (x_i) กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (y_j) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($r = .682$)

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกาย (x_1) กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม (y) พบว่า ลักษณะทางกายมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .413$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ($y_1 - y_3$) พบว่า ลักษณะทางกายมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเตรียมการ ($r = .505$) การรายงาน ($r = .408$) และการดำเนินงาน ($r = .365$) ตามลำดับ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะภูมิหลังทางสังคม (x_2) กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม (y_1) พบว่า ลักษณะภูมิหลังทางสังคม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .536$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ($y_1 - y_3$) พบว่า ลักษณะภูมิหลังทางสังคมมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเตรียมการ ($r = .594$) การรายงาน ($r = .500$) และการดำเนินงาน ($r = .504$) ตามลำดับ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสติปัญญา (x_3) กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม (y_1) พบว่า ลักษณะทางสติปัญญา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .564$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ($y_1 - y_3$) พบว่า ลักษณะทางสติปัญญา มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการเตรียมการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเตรียมการ ($r = .702$) การดำเนินงาน ($r = .527$) และการรายงาน ($r = .482$) ตามลำดับ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางบุคลิกภาพ (x_4) กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม (y_1) พบว่า ลักษณะทางบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .624$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ($y_1 - y_3$) พบว่า ลักษณะทางบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการเตรียมการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเตรียมการ ($r = .739$) การดำเนินงาน ($r = .591$) และการรายงาน ($r = .533$) ตามลำดับ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน (x_5) กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม (y_1) พบว่า ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .502$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ($y_1 - y_3$) พบว่า ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเตรียมการ ($r = .558$) การรายงาน ($r = .438$) และการดำเนินงาน ($r = .544$) ตามลำดับ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม (x_6) กับการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม (y_1) พบว่า ลักษณะทางสังคมมีความสัมพันธ์กัน ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($r = .933$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ($y_1 - y_3$) พบว่า ลักษณะทางสังคมมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเตรียมการ ($r = .954$) การรายงาน ($r = .917$) และการดำเนินงาน ($r = .873$) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 สรุปข้อเสนอแนะที่เป็นปลายเปิด (Open Form) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นปลายเปิด (Open Form) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (N =117)	ร้อยละ
1	ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ	19	16.24
2	ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในและนอกโรงเรียน ในเรื่องการครองตน ครองคน ครองงาน	16	13.68
3	บริหารแบบยืดหยุ่น ไม่เคร่งครัดจนเกินไป	14	11.97
4	วางตัวให้เหมาะสมน่านับถือให้ความเป็นกันเองแบบพี่น้อง	13	11.11
5	ผู้บริหารมีความจริงใจกับครู ไม่หวังแต่ความก้าวหน้าของตนเพียงอย่างเดียว	12	10.26

ตาราง 16 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (N=117)	ร้อยละ
6	ต้องพาครู ไปศึกษาดูงานที่ผ่านการประเมินของ สมศ. ในระดับดีเยี่ยม และเป็น โรงเรียนที่มีขนาดใกล้เคียงกัน	10	8.55
7	ควรรายงานผลการจัดการศึกษาตามความเป็นจริง	9	7.69
8	ผู้บริหารต้องมีจุดยืน กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่เกรงผู้มีอิทธิพลทางการเมือง	8	6.84
9	ปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลายกับเพื่อนร่วมงาน	6	5.13
10	มุ่งทำงานอย่างมีหลักการและแนวทางที่แน่นอนชัดเจน	5	4.27
11	ขยันหมั่นเพียร เสียสละและอุทิศเวลาให้แก่ราชการ	3	2.56
12	สามารถทำงานที่ยากหรืองานใหม่ให้สำเร็จเป็นผลดี	2	1.71

จากตาราง 16 พบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เรียงตามลำดับ 5 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ (ร้อยละ 16.24) อันดับที่ 2 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในและนอกโรงเรียน ในเรื่องการครองตน ครองคน ครองงาน (ร้อยละ 13.68) อันดับที่ 3 บริหารแบบยึดหยุ่นไม่เคร่งครัดจนเกินไป (ร้อยละ 11.97) อันดับที่ 4 วางตัวให้เหมาะสมน่านับถือให้ความเป็นกันเองแบบพี่น้อง (ร้อยละ 11.11) และอันดับที่ 5 ผู้บริหารมีความจริงใจกับครู ไม่หวังแต่ความก้าวหน้าของคนเพียงอย่างเดียว (ร้อยละ 10.26)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ประกอบด้วย 6 ลักษณะ ได้แก่

- 1.1 ลักษณะทางกาย
- 1.2 ลักษณะภูมิหลังทางสังคม
- 1.3 ลักษณะทางสติปัญญา
- 1.4 ลักษณะทางบุคลิกภาพ
- 1.5 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน
- 1.6 ลักษณะทางสังคม

2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ได้แก่

- 2.1 ขั้นเตรียมการ
 - 2.1.1 เตรียมความพร้อมของบุคลากร

2.1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ

2.2 **ขั้นดำเนินงาน**

2.2.1 วางแผนการปฏิบัติงาน

2.2.2 ดำเนินการตามแผน

2.2.3 ตรวจสอบประเมินผล

2.3 **ขั้นการรายงาน** ได้แก่ จัดทำรายงานประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

สมมติฐานของการวิจัย

1. คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. คุณลักษณะการเป็นผู้นำทางกายของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. คุณลักษณะการเป็นผู้นำภูมิหลังทางสังคมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
4. คุณลักษณะการเป็นผู้นำทางสติปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
5. คุณลักษณะการเป็นผู้นำทางบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
6. คุณลักษณะการเป็นผู้นำที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
7. คุณลักษณะการเป็นผู้นำทางสังคมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2549 ซึ่งมีสถานศึกษา จำนวน 209 โรงเรียน รวมผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น 209 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากร กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 :148-149) ได้ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 136 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนในแต่ละอำเภอของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เป็นกลุ่มย่อย ตามระดับช่วงชั้น ซึ่งมี 3 กลุ่ม คือ ช่วงชั้นที่ 1 – 2 ช่วงชั้นที่ 1 – 3 และช่วงชั้นที่ 3 – 4 แล้วทำการสุ่มกลุ่มย่อยดังกล่าว ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยปรึกษาคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการหาความเที่ยงตรงแบบ Face Validity แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม จำนวน 55 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 55 ข้อ โดยมีค่า อยู่ระหว่าง 1.950 - 7.656 หลังจากนั้นนำแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์ไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น .9851

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ขอให้ออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ และนำแบบสอบถามแจกจ่ายไปยังโรงเรียนตามเป้าหมายและกำหนดวันรับคืน โดยส่งแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 แล้วผู้วิจัยไปรวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1

2. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เรียงตามลำดับ 5 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ

อันดับที่ 2 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในและนอกโรงเรียน ในเรื่องการครองตน ครองคน ครองงาน อันดับที่ 3 บริหารแบบยึดหยุ่นไม่เคร่งครัดจนเกินไป อันดับที่ 4 วางตัวให้เหมาะสมน่า นับถือให้ความเป็นกันเองแบบพี่น้อง และอันดับที่ 5 ผู้บริหารมีความจริงใจกับครู ไม่หวังแต่ ความก้าวหน้าของตนเพียงอย่างเดียว

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจอันจะเป็นข้อมูลนำไปสู่แนวทางในการวางแผนพัฒนาบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญในการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาโดยคำนึงถึงคุณลักษณะภาวะผู้นำ อีกทั้งสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาดำเนินการจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ต้องการให้ผู้บริหารที่จะผ่านการฝึกอบรมจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาต้องผ่านหลักสูตรการฝึกอบรม ซึ่งในปัจจุบันมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับตำแหน่งสำหรับผู้ที่จะผ่านการสอบคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยต้องผ่านการอบรมเพื่อให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ จริยธรรมและคุณธรรม ความรับผิดชอบการบริหารจัดการ การนิเทศ การสร้างขวัญและแรงจูงใจในการทำงานตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งเน้นคุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยดำเนินการอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์สอบคัดเลือกเพื่อดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา รวมไปถึงการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะทั้งของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยกำหนดให้มีการประเมินด้านประสิทธิภาพของการบริหารงาน และความเหมาะสมกับตำแหน่ง ด้วย (“มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา”. 2548 : 50-51)

จากเหตุผลข้างต้นจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของวริธร กาญจนวีรกุล (2541 : 37) ได้ศึกษาและรวบรวมงานวิจัยต่างประเทศของเพอร์ริงตัน (Purington) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้นำในการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานบุคคลมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพแตกต่างกันมีสาเหตุมาจากผู้บริหารมีคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันทำให้ความสามารถในการทำงานแตกต่างกัน ด้านความพึงพอใจของครู พบว่าครูมีความพึงพอใจในตัวผู้บริหารที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีความเข้าใจในทัศนะของครูเป็นอย่างดีสามารถชี้แจงให้ครูเข้าใจการทำงานของโรงเรียนได้ เช่นเดียวกับกับผลงานการวิจัยของพิมพ์ศักดิ์ ปลั่งอุดม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน โสคศึกษาพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งพฤติกรรมแบบมุ่งงาน และพฤติกรรมแบบมุ่งสัมพันธ์ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารและสถานที่ตั้งอยู่ในระดับมาก วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก รวมทั้งงานวิจัยของณรงค์ อินทร์สุข (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ตัว ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การเตรียมความพร้อมให้บุคลากร การทำงานเป็นทีม การนิเทศและกำกับติดตาม การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โดยกำหนดความแปรปรวนต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ตั้งกลชาญ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำ กับผลการปฏิบัติงานของรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า คุณลักษณะผู้นำโดยรวมและทุกคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศและวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับ รวมถึงงานวิจัยของมนตรี บุญธรรม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของโกศล ศรีทอง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่า คุณลักษณะทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจ เนื่องจากในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545 : 11-24) ประกอบด้วย 9 หมวด ซึ่งในหมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา ได้กำหนดไว้ชัดเจนทั้งในเรื่องของผู้เรียน (มาตรา 22) ในหมวด 5 ได้กล่าวถึงเรื่อง การบริหารและการจัดการศึกษา ในหมวด 6 มาตรา ที่สำคัญได้แก่มาตรา 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรมและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ที่มีหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผล การจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้มีการประเมินภายนอกของสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

จากเหตุผลข้างต้นจึงทำให้สถานศึกษา ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของรัตนภรณ์ สมบูรณ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น พบว่าโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน ส่วนขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ การติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุงการดำเนินงาน ผลการปฏิบัติงานตามปัจจัยเกณฑ์คุณภาพและตัวชี้คุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ปัจจัยที่ 1 ปรัชญาและเป้าหมายของ โรงเรียน ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ ต่ำที่สุดคือ ปัจจัยที่ 4 ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน เช่นเดียวกับสมพงษ์ โภคเป็ย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอกในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และด้านผู้เรียน และผลงานการวิจัยของสุคน สากลาวรี (2545 : 199) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าด้านการเตรียมในการประกันคุณภาพใช้การประชุมมากที่สุดด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ บุคลากรขาดการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของสิทธิ์ สิริพิเดช (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา กับการประกันคุณภาพภายใน สหวิทยาเขตเทพนคร นครปฐม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของสมศักดิ์ ตั้งกลชาญ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำ กับผลการปฏิบัติงานของรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า คุณลักษณะสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งผลงานวิจัยของมนตรี บุญธรรม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นในการวางแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้บังเกิดผลมากขึ้น โดยพิจารณาเลือกแสดงบทบาทและวิธีการที่เหมาะสม ได้แก่ ลักษณะทางกาย ลักษณะภูมิหลังทางสังคม ลักษณะทางสติปัญญา ลักษณะทางบุคลิกภาพ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และลักษณะทางสังคม อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนต่อไป

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินตนเองตามคุณลักษณะต่าง ๆ และ

ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาทั้งภายในสถานศึกษา และจากองค์กรภายนอก มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อหาจุดเด่นจุดด้อย ข้อบกพร่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานว่าดีขึ้นหรือ ลดลงในด้านใด เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานด้านการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการพัฒนา ปรับปรุงคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ให้เอื้อ ต่อการดำเนินการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น เช่น

1.2.1 ด้านคุณลักษณะทางกาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการมีร่างกายที่สง่างาม บุคลิกลักษณะที่ดี การแต่งกายสะอาดเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบและตาม กาลเทศะ และมีกิจกรรมรยาทเหมาะสม และเหมาะสมกับตำแหน่ง ตามลำดับ

1.2.2 ด้านคุณลักษณะภูมิทางสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงพัฒนา เกี่ยวกับการเป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจในหน่วยงานระดับสูง หรือนักการเมืองในระดับต่าง ๆ มี ฐานะทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการบริหารงานในสถานศึกษา เป็นผู้มีพลังอำนาจต่อบุคลากรใน สถานศึกษาและบุคคลอื่น และเป็นผู้มีความรู้ มีการศึกษาดี ตามลำดับ

1.2.3 ด้านลักษณะทางสติปัญญา ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงพัฒนา เกี่ยวกับการมีความรอบรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่ มีการตัดสินใจสั่งการบนพื้นฐาน ของข้อมูลที่สมบูรณ์ เป็นผู้มีไหวพริบ มีปฏิภาณและเชาวน์ปัญญา และมีความสามารถในการสื่อสาร หรือสื่อความหมาย เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการบริหารงาน ตามลำดับ

1.2.4 ด้านลักษณะทางบุคลิกภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงพัฒนา เกี่ยวกับการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดี ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลอื่น และมีความเชื่อมั่นใน ตนเอง ตามลำดับ

1.2.5 ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงพัฒนา เกี่ยวกับการมีความสามารถในการนิเทศงานและบริหารจัดการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้ เป็นอย่างดี มีการกำกับ ติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ มีความผูกพันกับงานและรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และมีความมุ่งมั่นในการ ทำงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค ตามลำดับ

1.2.6 ด้านลักษณะทางสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับ การวางตนในการเข้าร่วมสังคมมีความเหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นผู้นำบุคลากรในสถานศึกษาใน การจัดงานหรือเข้าร่วมงานกับชุมชน สังคมหรือหน่วยงานอื่น การปฏิบัติงานทั้งงานในหน้าที่

งานส่วนรวม และงานส่วนตัวเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และมีความสามารถในการประสานงาน ติดต่อสื่อสาร และโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามได้ ตามลำดับ

1.3 จากผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำไปพัฒนาตนเอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรส่งเสริม พัฒนา จัดอบรม กระตุ้นให้เกิดขึ้นใน คุณลักษณะของผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งใน และนอกโรงเรียน ในเรื่องการครองคน ครองคน ครองงาน บริหารแบบยืดหยุ่น ไม่เคร่งครัด จนเกินไป วางตัวให้เหมาะสมน่าเชื่อถือให้ความเป็นกันเองแบบพี่น้อง และผู้บริหารมีความจริงใจ กับครู ไม่หวังแต่ความก้าวหน้าของคนเพียงอย่างเดียว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามหานคร เขต 4 จากข้อค้นพบในขอบเขตที่ดำเนินการ ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการ ศึกษาวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นปัจจัยการส่งเสริมและพัฒนา เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา จากผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประ โยชน์ใน การกำหนดแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาใน ด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านต่าง ๆ ของข้าราชการครู เพื่อนำผลการศึกษาใน การส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำที่สูงขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). แนวทางประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา : <http://www.moe.go.th/webbpp/download/1>

กว้าง รอบคอบ. (ม.ป.ป.). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.

กวี วงศ์พุ่ม. (2539). ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อินเตอร์ปรินท์.

แก้วเวียง วิโรจน์รัตน์. (2544). การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

โกศล ศรีทอง. (2549). คุณลักษณะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

เขตรัฐ พ่วงธรรม. (2542). การศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษาสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงที่ผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรีพึงประสงค์ในการว่าจ้าง. ราชบุรี : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ณรงค์ อินทร์สุข. (2546). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ครุณี ศรีมงคล. (2542). การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คำรง ศรีอร่าม. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- คติก สุขเกษม. (2542). คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนาในวิทยาลัยสารพัดช่างและวิทยาลัยการอาชีพภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ญาณอาภา ทับทิมทอง. (2544). การเตรียมความพร้อมเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของ โรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านการรับรองการประกันคุณภาพ ภายใน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถวิล มาตรฐาน. (2542, มิถุนายน). "ผู้บริหารการศึกษายุคใหม่ประเภทคุณลักษณะพฤติกรรม," วารสารปฏิรูปการศึกษา. 1(2) : 7-12.
- ถาวร งานยางหวาย. (2544). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัด สุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทวีศักดิ์ จันทร์สาร. (2542). ความคิดเห็นของคณะกรรมการการประเมินศึกษาแห่งชาติและ ผู้บริหารการศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้อำนวยการการประเมินศึกษา จังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิยม โพธิ์งาม. (2545). สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน นาร่อง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บึงอร อินทราณี. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับระบบประกันคุณภาพภายใน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บัญญัติ อึ้งสกุล. (2545, กรกฎาคม). "นักบริหารทันสมัยหลักการประสานสัมพันธ์เชิงบวก," วารสารปฏิรูปการศึกษา. 1(20) : 11.
- บัณฑิต แทนพิทักษ์. (2545, เมษายน). "ผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหาร โรงเรียน," วารสารปฏิรูปการศึกษา. 2(19) : 8-9.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- ประเวศ วะสี. (2545). การฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศรีนันทการพิมพ์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. บุรีรัมย์ : ฝ่ายเอกสาร การพิมพ์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

- เปลี่ยน พากเพียร. (2545). บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการในระดับอำเภอและผู้บริหารโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ผจญ โกจารย์ศรี. (2544, กรกฎาคม). “ผู้บริหารหัวใจสำคัญของความสำเร็จ,” วารสารรายงานปฏิรูปการศึกษาไทย. 3(43) : 12.
- พนัส หันนาคินทร์. (2539). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2545). วินัยเรื่องใหญ่กว่าที่คิด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545,” (2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.
- พิมพ์ศักดิ์ ปลั่งอุดม. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนโสตศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชญ์ ดุลสุข. (2544, กันยายน). “ความเชื่อเกี่ยวกับคน สำหรับนักบริหาร,” วารสารวิทยจารย์. 100(6) : 17.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. (2548). ผู้นำการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- มนตรี บุญธรรม. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- “มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา,” (2548, เมษายน). วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 25(4) : 50-51
- ยุทธชัย อุดม. (2548, ตุลาคม). “พระบรมราโชวาท,” วิทยจารย์. 99(7) : 1.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540,” (2540, 11 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 114 ตอนที่ 55ก. หน้า 21-22.
- รัตนาภรณ์ สมบูรณ์. (2545). สภาพการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.

- วริศร กาญจนวีรกุล. (2541). พฤติกรรมของผู้นำในการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2544, กรกฎาคม). "การปฏิรูปการศึกษา : คุณธรรมของผู้บริหารกับบทบาท
ในการประกันคุณภาพการศึกษา," วารสารวิทยากรย์. 100(4) : 24.
- วิจิตร วรุดบางกูร. (2542). การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- วินัย ใจมั่น. (2544, สิงหาคม). "ผู้บริหาร : โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้," วารสารปฏิรูปการศึกษา
ไทย. 3(57) : 7.
- สงวน นิตยารัมภ์พงศ์. (2547). ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2543). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สมเกียรติ พันธธรรม. (2543). การศึกษาคณะลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการสำนักงานการ
ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย เทพแสง. (2548, มิถุนายน). "ผู้บริหารมืออาชีพ," วารสารข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษา. 2(5) : 20-23.
- สมปอง เพ็ญนอก. (2542). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตำแหน่งอธิการบดีและคณบดี
ตามความคิดเห็นของข้าราชการในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้านคุณลักษณะเฉพาะ
ผลงานวิจัย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพงษ์ โภกเป็อ. (2545). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอก ใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. (2541, มีนาคม). "การประกันคุณภาพการศึกษาพลังและความหวัง,"
วารสารปฏิรูปการศึกษา. 1(12) : 8-9.
- สมศักดิ์ ตั้งกลชาญ. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำ กับผลการปฏิบัติงานของรอง
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542, สิงหาคม). "แนวคิดในการพัฒนาคนและกระบวนการเรียนรู้,"
วารสารข้าราชการครู. 19(6) : 11.
- . (2543). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ส่งเสริมวิชาการ.

- วริศร กาญจนวีรกุล. (2541). พฤติกรรมของผู้นำในการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2544, กรกฎาคม). "การปฏิรูปการศึกษา : คุณธรรมของผู้บริหารกับบทบาท
ในการประกันคุณภาพการศึกษา," วารสารวิทยากรย์. 100(4) : 24.
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2542). การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- วินัย ใจมั่น. (2544, สิงหาคม). "ผู้บริหาร : โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้," วารสารปฏิรูปการศึกษา
ไทย. 3(57) : 7.
- สงวน นิตยารัมภ์พงศ์. (2547). ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2543). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สมเกียรติ พันธธรรม. (2543). การศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการสำนักงานการ
ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ ก.ม. (บริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย เทพแสง. (2548, มิถุนายน). "ผู้บริหารมืออาชีพ," วารสารข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษา. 2(5) : 20-23.
- สมปอง เพ็ญนอก. (2542). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตำแหน่งอธิการบดีและคณบดี
ตามความคิดเห็นของข้าราชการในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้านคุณลักษณะเฉพาะ
ผลงานวิจัย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพงษ์ โศภณ. (2545). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอก ใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. (2541, มีนาคม). "การประกันคุณภาพการศึกษาพลังและความหวัง,"
วารสารปฏิรูปการศึกษา. 1(12) : 8-9.
- สมศักดิ์ ดังกลชาญ. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำ กับผลการปฏิบัติงานของรอง
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศักดิ์ สันธุระเวชญ์. (2542, สิงหาคม). "แนวคิดในการพัฒนาคนและกระบวนการเรียนรู้,"
วารสารข้าราชการครู. 19(6) : 11.
- (2543). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ส่งเสริมวิชาการ.

- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545). การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (2549). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2550 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. มัธยมศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (2549). คำรับรองการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ประจำปีงบประมาณ 2548. มัธยมศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- , (2551). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : พรินทวามกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2541). วินัยข้าราชการครูและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง “เอกสารประกอบการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษา. (2543). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธิ สิริพิเดช. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กับการประกันคุณภาพภายใน สหวิทยาเขตเทพนคร นครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สีปพนธ์ เกตุทัต. (2545, 2 มีนาคม). “ผู้นำทางการศึกษา,” มติชน. หน้า 12
- สุคน สากลาวรี. (2545). สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชา จันทน์เอม. (2544). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพล วังสินธุ์. (2542, กรกฎาคม). “บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการศึกษา,” วารสารวิชาการ. 2(7) : 32-33.

- สุรินทร์ จารย์อุปการะ. (2543). **คุณลักษณะของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนสังกัดมณฑลที่ครูและผู้บริหารพึงพอใจ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โสภณ สุภาพงษ์. (2548). **ศิลปการเป็นผู้นำ**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- อภิวรรณ แก้วเร็ก. (2542). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรุณ รักษธรรม. (2541). **หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อัมชพร อังกินันท์. (2542). **การเป็นนักบริหารของผู้อำนวยการสตรีในสถานศึกษากองวิทยาลัยชีวิตศึกษา**. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2545, 20 กุมภาพันธ์). "ภาวะผู้นำ," *มติชน*, หน้า 25.
- อารีรัตน์ วัฒนสิน. (2543, ธันวาคม). "ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา," *วารสารวิชาการ*. 3(12) : 9-12.
- Carolyn, M. C. (2005). **A Study of Proficiency Team Leadership to Improve Standard-Based Education at a Suburban Massachusetts Middle School**. (Online). East Tennessee State University. Available URL : <http://wwwlib.umi.com/dissertations/>
- Donna, M. B. (2006). **Elementary School Principals' Beliefs about Mathematics Education and Their Leadership Practices**. East Tennessee State University. Available URL : <http://wwwlib.umi.com/dissertations/>
- Eakin, C. L. (1998, September). "Perceptions of Principals and Teachers Concerning Desirable Leadership Traits for Principals in St. Louis Elementary Schools (St. Louis Missouri)," *Dissertation Abstracts International*. 58(8) : 39-A.
- Halpin, A. D. (1996). **Theory and Research in Administration**. New York : Mcmillan.
- Green, A.W. (1997). **Sociology**. New York : McGraw-Hill Book.
- Krug, S. E. (1998). "Leadership and Learning," **Measurement-Based Approach for Analyzing School Effectiveness and Developing Effective School Leaders**. Illinois : CLA.

- Levinson, D. J. (1971). **"Role, Personality and Social Structure in the Organizational Setting"**. Selected Reading and Projects in Social Psychology. New York : Rondon House.
- Neubert, M. L. (1999). "A Functional-Based Model Informal Leadership Perceptions in Intact Work Teams (Team Interaction)," **Dissertation Abstracts International**. 59(05) : 1665.
- Pei Chi Hua. (2005). **The Relationship between Gender, Presidential Leadership, and the Quality of Community Colleges**. (Online). Pittsburgh : University of Pennsylvania. Available URL : <http://wwwlib.umi.com/dissertations/>
- Sharon, D. W. (2005). **An Examination of the Relationship between the Predominant Leadership Style among Principals and the Delivery of a Quality Education in Elementary Schools**. (Online). East Tennessee State University. Available URL : <http://wwwlib.umi.com/dissertations/>
- Sherrie, L. H. (2005). **The Comparative Study of Leadership Quality and Development in on profits**. (Online). Toronto : Degree Ph.D, York University (CANADA). Available URL : <http://wwwlib.umi.com/dissertations/>
- Stogdill, R. M. (1974). **Handbook of Leadership**. New York : Free Press.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ ๖๑๑๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตำบลในเมือง
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ มีนาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายสง่า จันทรวีเศษ

ด้วยนายไพโรจน์ ท่าเรือลักษณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๔ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ. ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๑๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตำบลในเมือง
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ มีนาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายชาญรงค์ สิริอำพันธ์กุล

ด้วยนายไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๔ ซึ่งเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ. ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ เป็น
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้
ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการ
ในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๑๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตำบลในเมือง
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ มีนาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายวิรัช ปัญญาวานิชกุล

ด้วยนายไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัยบุรีรัมย์ เขต ๔ ซึ่งเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ. ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ เป็น
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้
ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการ
ในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็น
อย่างดียิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๒๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตำบลในเมือง
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

27 มีนาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๑

ด้วยนายไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔ ซึ่งเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาดามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีรศ. ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ เป็น
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ
ในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้นายไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับ
กลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการผู้วิจัยจะประสานงานในรายละเอียดอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

กณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๑ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๔๘๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตำบลในเมือง
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔

ด้วยนายไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔ ซึ่งเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ. ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ เป็น
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ 04085/1698

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ 31200

25 พฤษภาคม 2550

เรื่อง ตอบแบบสอบถามเรื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด

ตามที่ สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้ขอความอนุเคราะห์ ให้นายไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ. ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ เป็นประธานกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย แก่บุคลากรในสังกัด นั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการได้ จึงแจ้งให้ โรงเรียนในสังกัดให้ความอนุเคราะห์ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสง่า จันทรวีเศษ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

กลุ่มประสานงาน

กลุ่มอำนาจการ

โทร. 044-686445 โทรสาร 044-689445

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงาน
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง

คุณลักษณะ การเป็นผู้นำของผู้บริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษา

2. แบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำ
ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ดังนั้น จึงขอความกรุณาให้ท่านตอบ
แบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริง

นายไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ () 20-30 ปี () 31-40 ปี () 41-50 ปี () 51 ปีขึ้นไป

3. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง

() 1-10 ปี () 11-20 ปี () 21 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () สูงกว่า

ปริญญาตรี

5. ระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

() ช่วงชั้นที่ 1-2 () ช่วงชั้นที่ 1-3 () ช่วงชั้นที่ 3-4

ตอนที่ 2 คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบสอบถามของแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ซึ่งตรงกับตัวเลขที่มีความหมายตรงกับความจริงมากที่สุด

ความหมายของตัวเลข ตัวเลขที่บอกระดับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีดังนี้

- ⑤ คือ ระดับ 5 หมายถึง ระดับคุณลักษณะมากที่สุดและหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด
- ④ คือ ระดับ 4 หมายถึง ระดับคุณลักษณะมากและหรือมีการปฏิบัติมาก
- ③ คือ ระดับ 3 หมายถึง ระดับคุณลักษณะปานกลางและหรือมีการปฏิบัติปานกลาง
- ② คือ ระดับ 2 หมายถึง ระดับคุณลักษณะน้อยและหรือมีการปฏิบัติน้อย
- ① คือ ระดับ 1 หมายถึง ระดับคุณลักษณะน้อยที่สุดและหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับคุณลักษณะ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
คุณลักษณะทางกาย					
1. มีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	⑤	④	③	②	①
2. มีบุคลิกลักษณะดี	⑤	④	③	②	①
3. การแต่งกายสะอาด เรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบและตามกาลเทศะ	⑤	④	③	②	①
4. มีกิริยามารยาทเหมาะสม และเหมาะสมกับตำแหน่ง	⑤	④	③	②	①
5. มีร่างกายที่สง่างาม	⑤	④	③	②	①
คุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม					
6. เป็นผู้มีความรู้ มีการศึกษาคดี	⑤	④	③	②	①
7. เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถที่บุคลากรในสถานศึกษา และบุคคลภายนอกให้การยอมรับยกย่อง	⑤	④	③	②	①
8. มีฐานะทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการบริหารงานในสถานศึกษา	⑤	④	③	②	①
9. เป็นผู้ที่มีพลังอำนาจต่อบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลอื่น	⑤	④	③	②	①

คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับคุณลักษณะ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. เป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจในหน่วยงานระดับสูงหรือนักการเมืองในระดับต่าง ๆ	5	4	3	2	1
คุณลักษณะทางสติปัญญา					
11. เป็นผู้มีไหวพริบ มีปฏิภาณและเชาว์ปัญญา	5	4	3	2	1
12. มีความสามารถในการสื่อสารหรือสื่อความหมายเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการบริหารงาน	5	4	3	2	1
13. มีการตัดสินใจสั่งการบนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์	5	4	3	2	1
14. มีความรอบรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่	5	4	3	2	1
15. เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	5	4	3	2	1
คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ					
16. มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ และติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ	5	4	3	2	1
17. เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดี	5	4	3	2	1
18. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลอื่น	5	4	3	2	1
19. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	5	4	3	2	1
20. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	5	4	3	2	1
คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน					
21. การทุ่มเทและอุทิศเวลาให้กับงานเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ	5	4	3	2	1
22. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค	5	4	3	2	1
23. มีความผูกพันกับงานและรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง	5	4	3	2	1
24. มีการกำกับ ติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	5	4	3	2	1

คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับคุณลักษณะ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
25. มีความสามารถในการนิเทศงานและบริหารจัดการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี	5	4	3	2	1
คุณลักษณะทางสังคม					
26. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป	5	4	3	2	1
27. มีความสามารถในการประสานงานติดต่อสื่อสารและโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามได้	5	4	3	2	1
28. การปฏิบัติงานทั้งงานในหน้าที่ งานส่วนรวม และงานส่วนตัวเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น	5	4	3	2	1
29. การวางตนในการเข้าร่วมสังคมมีความเหมาะสมกับกาลเทศะ	5	4	3	2	1
30. เป็นผู้นำบุคลากรในสถานศึกษาในการจัดงานหรือเข้าร่วมงานกับชุมชน สังคมหรือหน่วยงานอื่น	5	4	3	2	1

ตอนที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบสอบถามของแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ซึ่งตรงกับตัวเลขที่มีความหมายตรงกับความจริงมากที่สุด

ความหมายของตัวเลข ตัวเลขที่บอกระดับปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีดังนี้

- ⑤ คือ ระดับ 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- ④ คือ ระดับ 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
- ③ คือ ระดับ 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
- ② คือ ระดับ 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
- ① คือ ระดับ 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ขั้นเตรียมการ					
1. บุคลากรที่เป็นแกนนำมีความความรู้ และความสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับทีมงานในสถานศึกษาได้รับรู้ทุกคน	⑤	④	③	②	①
2. มีการเชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	⑤	④	③	②	①
3. มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเป็นคณะทำงาน	⑤	④	③	②	①
4. มีการประชุมบุคลากรในสถานศึกษา ผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง	⑤	④	③	②	①
ขั้นดำเนินงาน					
5. สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของแต่ละมาตรฐานการศึกษาไว้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับหลักสูตร วิสัยทัศน์ ความต้องการของชุมชนและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	⑤	④	③	②	①
6. มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้	⑤	④	③	②	①

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. มีการจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายและความจำเป็นเร่งด่วนของการดำเนินงาน	5	4	3	2	1
8. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อสะดวกในการกำกับติดตามงานอย่างมีคุณภาพ	5	4	3	2	1
9. มีการกำหนดปฏิทินในการปฏิบัติงานไว้ทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มงานจนสรุปผลงาน	5	4	3	2	1
10. มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน โดยจัดความสำคัญของความสำคัญของงานเพื่อให้เหมาะสมคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	5	4	3	2	1
11. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานได้ทำงานตามความถนัด	5	4	3	2	1
12. มีการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในหน่วยงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	5	4	3	2	1
13. มีการนิเทศกำกับติดตามงานทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มเพื่อเป็นการให้กำลังใจและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานตามแผน	5	4	3	2	1
14. มีการวางกรอบในการประเมินอย่างชัดเจนสมบูรณ์ เครื่องมือมีความเหมาะสมตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้	5	4	3	2	1
15. มีการตรวจสอบระหว่างการดำเนินงานตามแผนและเก็บข้อมูลเป็นระยะ ๆ	5	4	3	2	1
16. มีการแปลความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน	5	4	3	2	1
17. มีการประเมินผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา โดยสรุปเป็นภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา	5	4	3	2	1
18. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และให้คำปรึกษา แนะนำในการปรับปรุง	5	4	3	2	1
19. พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ	5	4	3	2	1

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ชั้นกรรายงาน					
20. มีการเสนอแนะข้อปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร	5	4	3	2	1
21. มีการจัดอันดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องพัฒนาแก้ไขก่อนแล้วพัฒนางแผนจัดทำเป็น โครงการ กิจกรรมในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป	5	4	3	2	1
22. จัดทำระบบสารสนเทศและจัดเก็บเป็นข้อมูลเพื่อใช้ตัดสินใจในการบริหาร และนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	4	3	2	1
23. มีการรวบรวมผลการดำเนินงานและการประเมินผลทุกภาคเรียน และสิ้นปีการศึกษา	5	4	3	2	1
24. มีการเขียนสรุปผลการดำเนินงาน และการประเมินผล เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด	5	4	3	2	1
25. สถานศึกษารายงานผลความก้าวหน้าเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบอย่างต่อเนื่อง	5	4	3	2	1

ตอนที่ 4 ท่านมีความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ก

คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนก
1	มีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	2.928
2	มีบุคลิกลักษณะดี	1.950
3	การแต่งกายสะอาด เรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบและตามกาลเทศะ	3.347
4	มีกิจกรรมรยาทเหมาะสม และเหมาะสมกับตำแหน่ง	4.752
5	มีร่างกายที่สง่างาม	2.534
6	เป็นผู้มีความรู้ มีการศึกษาดี	3.845
7	เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถที่บุคลากรในสถานศึกษา และบุคคล ภายนอกให้การยอมรับยกย่อง	4.710
8	มีฐานะทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการบริหารงานในสถานศึกษา	5.401
9	เป็นผู้มีพลังอำนาจต่อบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลอื่น	4.995
10	เป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจในหน่วยงานระดับสูงหรือนักการเมืองในระดับ ต่าง ๆ	2.714
11	เป็นผู้มีไหวพริบ มีปฏิภาณและไหวพริบ	3.287
12	มีความสามารถในการสื่อสารหรือสื่อความหมายเพื่อสร้าง บรรยากาศที่ดีต่อ การบริหารงาน	6.175
13	มีการตัดสินใจสั่งการบนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์	4.724
14	มีความรอบรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่	5.657
15	เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.444
16	มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ และติดตาม ข่าวสารอย่าง สม่ำเสมอ	3.444
17	เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดี	6.175
18	ประพฤตินั้นเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลอื่น	3.845
19	เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง	6.175
20	มีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.556

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนก
21	การทุ่มเทและอุทิศเวลาให้กับงานเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ	4.152
22	มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค	5.252
23	มีความผูกพันกับงานและรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง	3.752
24	มีการกำกับ ติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล	2.714
25	มีความสามารถในการนิเทศงานและบริหารจัดการทำงานให้กับบุคลากรใน สถานศึกษาได้เป็นอย่างดี	4.675
26	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป	4.171
27	มีความสามารถในการประสานงานติดต่อสื่อสารและ โน้มน้าว ให้ผู้อื่นคล้อย ตามได้	5.657
28	การปฏิบัติงานทั้งงานในหน้าที่ งานส่วนรวม และงานส่วนตัวเป็นที่ยอมรับ ของบุคคลอื่น	4.9952
29	การวางแผนในการเข้าร่วมสังคมมีความเหมาะสมกับกาลเทศะ	3.550
30	เป็นผู้นำบุคลากร ในสถานศึกษาในการจัดงานหรือเข้าร่วมงานกับชุมชน สังคมหรือหน่วยงานอื่น	3.479
31	บุคลากรที่เป็นแกนนำมีความความรู้ และความสามารถถ่ายทอด ความรู้ ให้กับทีมงานในสถานศึกษาได้รับรู้ทุกคน	2.750
32	มีการเชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพ การศึกษามาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง	2.917
33	มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเป็นคณะทำงาน	5.245
34	มีการประชุมบุคลากรในสถานศึกษา ผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง	4.913

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนก
35	สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของแต่ละมาตรฐานการศึกษา ไว้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับหลักสูตร วิสัยทัศน์ ความต้องการของชุมชนและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	5.708
36	มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้	4.937
37	มีการจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายและความจำเป็นเร่งด่วนของการดำเนินงาน	3.731
38	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อสะดวกในการกำกับติดตามงานอย่างมีคุณภาพ	3.307
39	มีการกำหนดปฏิทินในการปฏิบัติงานไว้ทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มงานจนสรุปผลงาน	4.824
40	มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน โดยจัดความสำคัญของความสำคัญของงานเพื่อให้เหมาะสมคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.090
41	ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานได้ทำงานตามความถนัด	2.009
42	มีการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในหน่วยงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	4.320
43	มีการนิเทศกำกับติดตามงานทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มเพื่อเป็นการให้กำลังใจและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานตามแผน	4.662
44	มีการวางกรอบในการประเมินอย่างชัดเจนสมบูรณ์ เครื่องมือ มีความเหมาะสมตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้	6.735
45	มีการตรวจสอบระหว่างการดำเนินงานตามแผนและเก็บข้อมูลเป็นระยะ ๆ	5.983
46	มีการแปลความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน	6.425
47	มีการประเมินผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา โดยสรุปเป็นภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา	4.279

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ค่าอำนาจ จํานน
48	มีการนิเทศ ติดตามประเมินผลและให้คำปรึกษา แนะนำในการปรับปรุง	4.291
49	พัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ	4.330
50	มีการเสนอแนะข้อปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร	5.657
51	มีการจัดอันดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องพัฒนาแก้ไขก่อนแล้วพัฒนา วางแผนจัดทำเป็น โครงการ กิจกรรมในภาคเรียน หรือปีการศึกษาต่อไป	5.657
52	จัดทำระบบสารสนเทศและจัดเก็บเป็นข้อมูลเพื่อใช้ตัดสินใจ ในการบริหาร และนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.320
53	มีการรวบรวมผลการดำเนินงานและการประเมินผลทุกภาคเรียน และสิ้นปี การศึกษา	3.051
54	มีการเขียนสรุปผลการดำเนินงาน และการประเมินผล เสนอต่อหน่วยงานต้น สังกัด	3.347
55	สถานศึกษารายงานผลความก้าวหน้าเกี่ยวกับการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบอย่างต่อเนื่อง	7.656

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 55

Alpha = .9851

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ
วันเดือนปีเกิด	30 มิถุนายน พ.ศ. 2499
สถานที่เกิด	บ้านหนองแค ตำบลหนองแค อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	225 หมู่ที่ 6 ตำบลคูเมือง อำเภอกูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31190
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการ โรงเรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลคูเมือง ตำบลคูเมือง อำเภอกูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31190
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2513 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนเดิมแสงไขปากช่องวิทยา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2516 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2518 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2528 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2552 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์